

EEN MICROBENADERING NAAR DE RELATIE TUSSEN AUTONOMIE- ONDERSTEUNEND OPVOEDEN EN EMOTIEREGULATIE BIJ ADOLESCENTEN

Aantal woorden: 18066

Isabel Truyen

Studentennummer: 01602012

Promotor: Prof. Dr. Maarten Vansteenkiste

Copromotor: Prof. Dr. Jolene van der Kaap – Deeder

Begeleider: Joachim Waterschoot

Masterproef II voorgelegd voor het behalen van de graad master in de Klinische Psychologie

Academiejaar: 2020 - 2021

Dankwoord

Allereerst bedankt aan mijn promotor Prof. Dr. Maarten Vansteenskiste om het proces van de masterproef de juiste richting te geven en bij te sturen wanneer dit nodig was.

Daarnaast bedank ik mijn copromotor Prof. Dr. Jolene van der Kaap – Deeder en begeleider Joachim Waterschoot voor het steeds bereidwillig zijn voor het beantwoorden van mijn velen vragen, het ondersteunen van het schrijfproces en me te begeleiden doorheen het kluwen van de data analyse. Zij zijn de sleutel geweest tot het succesvol afronden van deze masterproef.

Verder wil ik alle jongeren die deelnamen aan mijn onderzoek bedanken voor de tijd en moeite die zij in het invullen van de vragenlijsten hebben gestoken.

Tenslotte wil ik mijn vrienden en familie bedanken die mij bijgestaan hebben tijdens het lange en intense proces van het schrijven van deze masterproef.

Corona Preamble

De crisissituatie omtrent COVID-19 heeft geen invloed gehad op de uitwerking van deze masterproef aangezien de dataverzameling online verliep en heeft plaatsgevonden voor het begin van de pandemie. Deze corona preamble werd opgesteld in samenspraak tussen de studente, begeleider en copromotor van deze masterproef.

Abstract

Eerder onderzoek toonde al aan dat opvoeding een belangrijke rol speelt in de ontwikkeling van adolescenten, maar slechts enkelen onderzochten het verband tussen opvoeding, affect en de emotionele ontwikkeling op dagelijkse basis. Voorgaand onderzoek biedt nog geen uitgesproken inzichten in hoe de interactie tussen het gebruik van autonomie-ondersteuning of psychologische controle en de emotionele aanpassing van adolescenten op dagelijkse basis tot uiting komt. Het doel van deze masterproef is een antwoord te bieden op de vraag welk verband er is tussen de types opvoedingsstrategieën van ouders en de emotionele aanpassing van adolescenten. Specifiek wordt er gekeken naar wat het effect is van de ouderlijke autonomie-ondersteuning en psychologische controle op de emoties van adolescenten en welke rol emotieregulatie hierin speelt. De huidige studie probeert aan de tekortkomingen in de literatuur tegemoet te komen door de dagelijkse interacties tussen ouders en adolescenten na te gaan aan de hand van een Experience Sampling Methode. Hierbij werden 70 adolescenten, tussen 12 en 18 jaar ($M_{\text{leeftijd}} = 15.50$; $SD_{\text{leeftijd}} = 1.83$), 7 dagen lang 5-6 maal per dag bevraagd over de interactie met hun ouders, de gebruikte emotieregulatiestrategie en de ervaren emoties.

De resultaten van de huidige studie laten zien dat er geen directe effecten van opvoedingsstijl naar affect konden worden teruggevonden. Wel was er een modererende rol van emotieregulatie op de relatie tussen opvoeding en affect die aantoonde dat het toepassen van cognitieve herwaardering in een autonomie-ondersteunende omgeving leidt tot het ervaren van meer positief affect en minder negatief affect. Het toepassen van cognitieve herwaardering in een psychologisch controlerende omgeving zorgde echter voor een omgekeerd verband, namelijk het ervaren van minder positief affect en meer negatief affect. Integratie vormde daarentegen een buffer tegen negatief affect bij hoge niveaus van psychologische controle. Op basis van deze bevindingen kunnen implicaties opgesteld worden voor zowel toekomstig onderzoek als de klinische praktijk.

Inhoud

Opvoeding	2
Autonomie-ondersteuning en psychologische controle	2
Modererende rol van emotieregulatie.....	4
Soorten emotieregulatiestrategieën	6
Zelf-Determinatie Theorie-perspectief op emotieregulatie	8
Samenhang emotieregulatie en opvoeding	11
Een dynamische kijk op opvoeding en emotieregulatie	13
Dagelijkse variatie in opvoeding	13
Dagelijkse variatie in emotieregulatie	14
Dagelijkse interacties tussen opvoeding en emotieregulatie	15
Huidige studie.....	17
Methode.....	19
Steekproef	19
Procedure	19
Meetinstrumenten	22
Resultaten	24
Preliminaire analyses	24
Primaire analyses	27
Discussie.....	31
Beperkingen en suggesties voor toekomstig onderzoek	34
Theoretische en praktische implicaties	35
Conclusie	36
Referenties.....	37
Bijlagen.....	50

Uit eerder onderzoek is gebleken dat de opvoedingsstijl die ouders hanteren een belangrijke invloed heeft op de emotionele aanpassing van hun kinderen. Morris et al. (2007) beschreven in hun studie dat het gebruiken van verschillende opvoedingsstijlen verschillend gerelateerd is aan de emotionele en sociale ontwikkeling van kinderen. Keiwer et al. (1996) toonden bijvoorbeeld aan dat een open en accepterende thuisomgeving samen gaat met het actief gebruiken van emotieregulatiestrategieën. Voor ouderlijke psychologische controle werd gevonden dat dit samen gaat met het gebruik van maladaptieve emotieregulatiestrategieën (Calkins et al., 1998). De interactie tussen opvoeding en emotieregulatie start reeds vanaf de geboorte, maar wint aan belang wanneer het kind de pubertijd bereikt (12-18 jaar). Tijdens de pubertijd vinden grote neuronale veranderingen op vlak van emotionele, cognitieve en gedragsmatige ontwikkeling plaats (Griffin, 2017) en wordt het belangrijk dat adolescenten leren om hun emoties te reguleren in functie van hun omgeving (Larson & Brown, 2007). Hierdoor is het van belang om te onderzoeken hoe opvoeding en emotieregulatie op elkaar inwerken en welke gevolgen dit met zich meebrengt.

De effecten van opvoeding komen op dagelijkse basis aan bod en dienen daarom ook op dagelijkse basis onderzocht te worden. Zo bestudeerden Mabbe et al. (2018) de dagelijkse veranderingen in het toepassen van autonomie-ondersteuning en psychologische controle door ouders, waarbij het gebruik van deze opvoedingsstijlen respectievelijk zorgde voor psychologische behoeftebevrediging of -frustratie bij kinderen. Vaak is het methodologisch moeilijk om de dagelijkse fluctuaties te onderzoeken omwille van het (tijds)intensieve karakter van dagboekonderzoek, het gebruik van retrospectieve bevragingen... (Laurenceau & Bolger, 2005) waardoor er nog niet veel onderzoek op dit niveau gebeurd is. In deze masterproef werd er op basis van een Experience Sampling Methode (ESM) gekeken naar welke effecten de gehanteerde opvoedingsstijl van ouders heeft op het affect van adolescenten en welke rol emotieregulatie hierbij speelt.

Om de interactie tussen opvoedingsstijlen, emotieregulatie en affect te kunnen beschrijven, moet er eerst dieper in gegaan worden op de achtergrond van deze variabelen: welke opvoedingsstijlen zijn er, wat houdt emotieregulatie precies in en hoe speelt affect hierin een rol?

Opvoeding

Autonomie-ondersteuning en psychologische controle

De opvoeding die ouders hanteren, speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling en het gedrag van adolescenten. Een theorie die de opvoeding en psychologische ontwikkeling uitgebreid beschrijft is de Zelf-Determinatie Theorie (ZDT). De ZDT is een empirisch sterk onderbouwde theorie die zich richt op motivatie, de psychologische groei en het welzijn van mensen (Deci & Ryan, 2008; Ryan & Deci, 2017). De ZDT beschrijft voor de ontwikkeling van adolescenten drie algemene en universeel geldige psychologische basisbehoeften: de behoefte aan autonomie, relationele verbondenheid en competentie (Deci et al., 2008; Ryan et al., 2000). De behoefte aan autonomie kan omschreven worden als zelfregulatie of vrijwillig functioneren. Het verwijst naar de mate waarin een individu psychologische vrijheid ervaart (Vansteenkiste et al., 2015) en kan handelen naar de eigen interesses, waarden en doelen (Van Petegem et al., 2013). Deze basisbehoefte is van groot belang tijdens de adolescentie, waarbij het kind meer zelfstandigheid verwerft, leert zijn eigen beslissingen te maken en een groter gevoel van zelfbestuur opbouwt (Russel & Bakken, 2002). De behoefte aan competentie kan beschreven worden als het zich in staat voelen om interacties met de omgeving te onderhouden en de eigen vaardigheden te benutten (Bartholomew et al., 2011). Als laatste wordt de behoefte aan relationele verbondenheid gekenmerkt door het ervaren van een warme, hechte connectie met de sociale omgeving. Wanneer ouders aan deze drie behoeften voldoen, zal dit in het voordeel spelen van de sociale ontwikkeling en het verbeterd welzijn van adolescenten (Vansteenkiste et al., 2015). Als ouders echter niet kunnen voldoen aan deze drie basisbehoeftes leidt dit vaak tot negatieve uitkomsten en zijn kinderen kwetsbaarder voor maladaptief functioneren en psychopathologie (Bartholomew et al., 2011).

De opvoedingsstijl die tegemoetkomt aan de psychologische behoeftebevrediging van adolescenten wordt in de ZDT beschreven als autonomie-ondersteuning. Autonomie-ondersteuning is een opvoedingsdimensie waarbij ouders hun kinderen aanmoedigen om op een vrijwillige en op eigen waarden en interesse gebaseerde manier te functioneren (Van Petegem et al., 2018). Ouders kunnen autonomie-ondersteuning toepassen door initiatief bij kinderen te ondersteunen en hen zoveel mogelijk vrijwillig te laten handelen, denken en voelen. Het is de bedoeling om

een nieuwsgierige houding aan te nemen ten opzichte van het kind, het kind zichzelf te laten zijn en de opvoeding zoveel mogelijk bij de leefwereld van het kind te laten aansluiten (Vansteenkiste et al., 2015). Ouders die een autonomie-ondersteunende opvoeding hanteren, vertonen actieve interesse in de emoties van hun kinderen (Brenning et al., 2015). Hierdoor zullen kinderen zich betrokken voelen bij de ouders en een vorm van vrijwilligheid ervaren bij het uitvoeren van taken die opgelegd zijn door de ouders (Roth et al., 2009). De positieve gevolgen van een autonomie-ondersteuning uiten zich op verschillende domeinen, gaande van schoolse prestaties tot de morele, sociale en emotionele ontwikkeling van een adolescent (Vansteenkiste et al., 2015). Onderzoek bij adolescenten toonde aan dat autonomie-ondersteuning leidt tot een hogere zelfwaardering (Brenning et al., 2015; Smetana et al., 2004), meer nabijheid in intieme relaties (Van Petegem et al., 2018) en betere studiekwaliteit en -resultaten (Grolnick & Ryan, 1989).

Ouders kunnen de basisbehoeften echter ook ondermijnen door psychologische controle uit te oefenen. Psychologische controle wordt door Barber (1996) omschreven als het uitoefenen van controle (door ouders) dewelke interfereert met de psychologische en emotionele ontwikkeling van het kind. Hierbij staan niet het kind en zijn behoeften centraal, maar eerder de verwachtingen en maatstaven van de ouders. Het kind moet zich gedragen, voelen en denken zoals de ouder hem of haar oplegt (bijv. door dwingende taal te gebruiken). In plaats van een nieuwsgierige ouder zoals bij autonomie-ondersteunend opvoeden, hebben we hier te maken met een ouder die voornamelijk op zichzelf gefocust is. Het kind krijgt hierdoor het gevoel dat het niet zichzelf kan en mag zijn en zal dingen voor zijn ouder verborgen houden omwille van de angst voor een teleurgestelde ouder (Vansteenkiste et al., 2015). De meest voorkomende vormen van psychologische controle zijn schuldinductie, schaamte-inductie en 'love withdrawal' (waarbij de liefde van de ouder afhankelijk is van het goede gedrag en succes van het kind) (Roth et al., 2009). Bij het gebruik van psychologische controle zijn er doorgaans negatieve uitkomsten zoals meer internaliserende problemen (Chen et al., 2019) en een lagere zelfwaardering (Soenens et al., 2005).

Deze twee opvoedingsstijlen zijn geen tegengestelden van elkaar, maar bevinden zich op quasi-orthogonale dimensies (Soenens et al., 2009). Ter illustratie, hoewel een

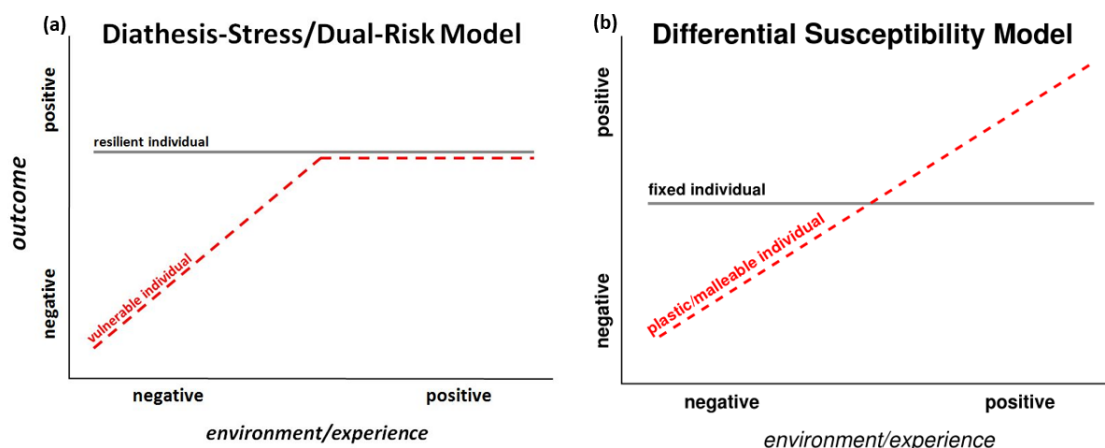
ouder soms weinig keuze geeft aan een kind (lage autonomie-ondersteuning), wil dit niet meteen zeggen dat de ouder zijn of haar wil opdringt aan het kind (hoge psychologische controle). Dit geldt ook omgekeerd: het afwezig zijn van psychologische controle impliceert niet dat autonomie-ondersteuning aanwezig is (Van der Kaap-Deeder et al., 2017).

Modererende rol van emotieregulatie

Emoties spelen een belangrijke rol in het dagelijks leven en hebben diverse functies, zoals snel kunnen reageren op nieuwe situaties (bijv. vluchten van gevaar door het ervaren van angst), ontlokken van bepaalde reacties vanuit anderen (bijv. blijheid van een kind dat verbondenheid kan oproepen bij de ouder) (Gross, 1999), en helpen bij het maken van beslissingen (bijv. boos zijn na een ruzie en beslissen om weg te lopen) (Oatley & Johnson-Laird, 1987). De mate waarin een emotie adaptief is, is afhankelijk van de situatie (Gross, 1999). Ter illustratie, alhoewel angst een adaptieve emotie is wanneer een individu geconfronteerd wordt met een groot gevaar en er onmiddellijke actie nodig is, kan chronische angst zonder directe aanleiding nefaste gevolgen met zich meebrengen voor iemands psychologisch welbevinden. De functie van emoties is dus vooral het adequaat aanpassen aan situaties (Tooby & Cosmides, 1990).

Emotieregulatie is een vaak onderzocht construct en kan als volgt gedefinieerd worden: "...the ways individuals influence which emotions they have, when they have them, and how they experience and express these emotions." (Gross, 1999, pp. 557). Vooral negatieve emoties zoals boosheid vragen om gereguleerd te worden (bijv. wanneer iemand geprovoceerd wordt, moet deze persoon beseffen dat er geen echte bedreiging is (cf. emotieregulatie) zodat er niet onmiddellijk een gevecht ontstaat) (Lang, 1979). Individuen zijn erop gericht om negatieve emoties te minimaliseren, omdat deze het functioneren kunnen verstoren en ons geluksgevoel in de weg staan. Het is om deze reden dat de meeste studies omtrent emotieregulatie zich richten op het reguleren van negatieve emoties, maar het kan ook voorkomen dat positieve emoties gereguleerd moeten worden (Roth et al., 2019). Een voorbeeld hiervan kan zijn wanneer er positieve emoties ervaren worden, maar de situatie waarin ze naar voren komen is niet gepast om ze te tonen (bijv. een jongere is geslaagd op een moeilijk examen, maar zijn beste vriend is niet geslaagd).

In deze masterproef wordt de mogelijk modererende rol van emotieregulatie in de relatie tussen opvoeding en affect onderzocht. Twee modellen die deze modererende rol kunnen verklaren zijn het Diathese-Stress Model (Figuur 1a; Zubin, & Spring, 1977; Nuechterlein et al., 1994) en de Differential Susceptibility hypothese (Figuur 1b; Belsky, 1997).

Figuur 1. Grafische weergave Diathese-Stress model en Differential Susceptibility hypothese

Noot. Overgenomen uit Belsky, J. & Pluess, M., (2010). Children's differential susceptibility to effects of parenting. *Family Science*, 1(1), p. 17. doi: 10.1080/19424620903388554

Deze modellen beschrijven hoe het affect van individuen verandert door de interactie met hun omgeving. Het Diathese-Stress model gaat uit van een aangeboren kwetsbaarheid (cf. diathese) bij een individu waarbij deze kwetsbaarheid geactiveerd wordt wanneer het individu zich in een stressvolle omgeving bevindt. Bovendien gaat het uit van het principe dat hoe kwetsbaarder een persoon is, hoe minder stress er nodig is om een psychopathologie te ontlokken (Broerman, 2018). Het gebruik van emotieregulatiestrategieën is daarbij een maat die gebruikt kan worden om te kijken hoe een individu zich aanpast aan het ervaren van stress (Bonanno & Burton, 2013). Het gebruik van maladaptieve emotieregulatiestrategieën kan gezien worden als een extra kwetsbaarheid voor het ontwikkelen van depressie en het ervaren van negatieve emoties (Tooley, 2015).

De Differential Susceptibility hypothese vertoont gelijkenissen met het Diathese-Stress model, maar legt de nadruk op een verschil in sensitiviteit in plaats van kwetsbaarheid. Specifiek beschrijft het model dat individuen verschillen in de mate waarin zij gevoelig zijn voor de effecten van de omgeving, waarbij sommige individuen gevoeliger zijn dan anderen en dit zowel voor positieve als negatieve omgevingen (Belsky & Pluess, 2009; Belsky & Pluess, 2010). Dit verklaart waarom bepaalde individuen verschillend reageren op dezelfde omgeving. Een studie die bewijs vond voor dit model is de studie van Bradley en Corwyn (2007). Zij onderzochten de interactie tussen opvoeding door de ouder en het temperament van kinderen. Uit hun studie bleek dat kinderen met een moeilijk temperament (cf. hogere sensitiviteit) zowel meer positieve als negatieve gevolgen ondervonden van opvoeding dan kinderen met een gemakkelijk temperament. Verder vermelden zij ook dat kinderen met een verhoogde gevoeligheid meer voordelen ondervinden van positieve opvoeding en het uitvoeren van activiteiten die emotionele veiligheid en positief affect ondersteunen.

Op basis van deze modellen kunnen er verschillende interacties van emotieregulatie en affect verwacht worden die verder in deze masterproef onderzocht zullen worden.

Soorten emotieregulatiestrategieën

In het dagelijkse leven zijn er verschillende emotieregulatiestrategieën die iemand kan gebruiken. Een model dat vaak gebruikt wordt om deze emotieregulatiestrategieën te beschrijven is het procesmodel van Gross (1998). Wat centraal staat in zijn model is dat er verschillende emotieregulatiestrategieën gebruikt worden op verschillende momenten, afhankelijk van de betekenis en rol van de emotie in die situatie. Een eerste belangrijke emotieregulatiestrategie die aan bod komt is vermijding. Vermijding is een emotieregulatiestrategie die plaatsvindt voordat er überhaupt een emotie gevoeld is (Gross, 1999). Ter illustratie, bij situatieselectie (een vorm van vermijding) kan een persoon een bepaalde route in zijn buurt vermijden, om zo te verhinderen de vervelende buurman tegen te komen. Naast vermijding is afleiding een emotieregulatiestrategie die vaak gebruikt wordt. Deze strategie vindt iets later in het emotieproces plaats, namelijk wanneer men zich net in een emotionele situatie bevindt. Afleiding zorgt ervoor dat een individu zijn aandacht verschuift van de onaangename situatie of zijn aandacht richt op niet-emotionele aspecten van de situatie

(bijv. een patiënt krijgt een prik bij de dokter en legt zijn blik op het schilderij aan de muur) (Gross, 1998).

Een emotieregulatiestrategie die verder in het emotieproces plaatsvindt is suppressie, waarbij een individu probeert de opgekomen emotie te onderdrukken (Benita et al., 2020; Gross, 1999; James, 1884). Suppressie lijkt op de korte termijn vaak een handige strategie waarbij een individu niet te veel overweldigd wordt door negatieve emoties, maar op de lange termijn is suppressie geen adaptieve emotieregulatiestrategie (Brenning et al., 2015). Het is een vorm van controle waarbij het gevoel wordt geminimaliseerd en vermeden, waardoor negatieve emoties niet tot uiting mogen komen (Benita et al. 2020). Er zijn twee soorten suppressie waarvan een individu gebruik kan maken, namelijk expressieve suppressie en experiëntiële suppressie. Expressieve suppressie definiëren Gross en John (2003) als het bedwingen van emoties ten opzichte van anderen. Experiëntiële suppressie is daarentegen het onderdrukken van emoties ten opzichte van zichzelf. Verschillende onderzoeken tonen aan dat het gebruik van expressieve suppressie negatief gerelateerd is aan welzijn (Gross et al., 2003; Haga et al., 2009) en ineffectief is bij het reguleren van negatieve emoties (verhoogd negatief affect en verminderd positief affect) (Chavez-Baldini et al., 2020). Het gebruik van experiëntiële suppressie is eveneens maladaptief, omdat dit de emotionele ervaring verstoort en dus ook de groei en het welzijn van een individu (Ryan et al., 2006a; Ryan et al., 2006b). Verder is het ook negatief gerelateerd aan het zelfvertrouwen bij adolescenten en positief gerelateerd aan depressieve symptomen (Brenning et al., 2015).

Naast vermijding en suppressie is een veelbesproken emotieregulatiestrategie binnen het model van Gross (1998) cognitieve herwaardering. Cognitieve herwaardering is het herevalueren van de interpretatie die iemand aan een situatie geeft (Gross, 1999). Een bepaalde situatie zorgt op zichzelf niet voor een bepaalde emotie, maar wel de persoonlijke evaluatie van die situatie. In andere woorden probeert men te veranderen hoe men denkt over een bepaalde emotie of situatie waardoor men zich opnieuw beter zal voelen (Ford & Troy, 2019). Ter illustratie: wanneer iemand een slecht examen gemaakt heeft en zich hier slecht over voelt, kan cognitieve herwaardering toegepast worden door bij zichzelf te denken ‘och, het is toch zo erg niet, volgende keer beter’.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat cognitieve herwaardering positieve uitkomsten met zich meebrengt zoals een gereduceerd risico op psychopathologie (Aldao et al., 2010), vermindering van negatieve emoties en de uiting daarvan (Carthy et al., 2010; Goldin et al., 2009), en meer positieve emoties en een beter welzijn (Gross, 2002; John & Gross, 2007). Stemmler (1997) toonde bijvoorbeeld in een experimentele studie aan dat wanneer individuen verbaal vernederd werden, cognitieve herwaardering een effectieve strategie was bij het reguleren van boosheid. Individen die de instructie kregen om cognitieve herwaardering toe te passen ervaarden minder negatief affect (boosheid) bij provocatie dan de individuen die deze instructie niet op voorhand gekregen hadden.

De adaptieve effecten met betrekking tot cognitieve herwaardering in voorgaande studies zijn echter klein en werden niet in alle studies teruggevonden (Carthy et al., 2010; Ford et al., 2019). Uit een meta-analyse van Aldao et al., (2010), waarin 114 studies bekeken werden, blijkt dat er enkel een zwakke relatie is tussen cognitieve herwaardering en psychopathologie. Ford et al. (2019) geeft daarnaast aan dat er soms ook kosten verbonden zijn aan cognitieve herwaardering. Het wordt namelijk vaak niet op een effectieve manier gebruikt (men is onsuccesvol in het verbeteren van het gemoed, wat uiteindelijk kan leiden tot depressieve gevoelens). Ook kan het zo zijn dat door het toepassen van cognitieve herwaardering, de oorspronkelijke functie van de emotie verloren gaat. Ter illustratie, gevoelens van boosheid kunnen ervoor zorgen dat iemand in opstand komt tegen een onrechtvaardige behandeling en het minimaliseren van negatieve emoties in een dergelijke situatie kan maladaptief zijn.

Meer onderzoek rondom de voorwaarden voor het verkrijgen van positieve effecten van cognitieve herwaardering is daarom noodzakelijk.

Zelf-Determinatie Theorie-perspectief op emotieregulatie

Om meer helderheid te verschaffen bij de gevolgen van cognitieve herwaardering en emotieregulatie in het algemeen zullen deze begrippen in deze masterproef ook bekeken worden vanuit het perspectief van de Zelf-Determinatie Theorie (ZDT). De visie van de ZDT op emoties is dat emoties niet zomaar obstakels zijn die gereguleerd en gecontroleerd moeten worden, maar dat ze belangrijke bronnen van informatie zijn (LeDoux, 1995; Shahar et al., 2018). Emoties bieden een inkijk in welke betekenis een situatie heeft en hoe relevant een bepaalde situatie is voor een

individu (Roth et al., 2019). Zowel positieve als negatieve emoties helpen een individu keuzes te maken omtrent welke emotieregulatiestrategie effectief is in een bepaalde situatie (Gratz & Roemer, 2004).

Binnen de ZDT wordt er verondersteld dat er diverse types motivatie te onderscheiden zijn die verschillend zijn in de mate waarin ze vanuit de persoon zelf komen. Specifiek worden er vaak drie soorten motivatie onderscheiden: autonome motivatie, gecontroleerde motivatie en amotivatie. Autonome motivatie is motivatie vanuit persoonlijke waarde, plezier en interesse; er wordt een gevoel van psychologische vrijheid ervaren ('willen'). Daartegenover staat gecontroleerde motivatie dat vooral voortkomt uit externe verwachtingen, schuld en schaamte. Hier zijn gevoelens van verplichting en stress aan verbonden ('moeten') (Vansteenkiste et al., 2007). Amotivatie is dan weer een totaal gebrek aan motivatie (Van den Broeck et al., 2016). Deze drie types van motivatie hebben een voorspellende waarde voor prestatie, relationele uitkomsten en welzijn (Deci et al., 2008). Om deze uitkomsten te bekomen speelt zowel de hoeveelheid als het type motivatie een rol (Roth et al., 2019). Met andere woorden, niet enkel de kwantiteit, maar ook de kwaliteit van motivatie is belangrijk. Autonome motivatie zal bijvoorbeeld eerder leiden tot positieve uitkomsten zoals beter psychologisch welzijn en effectievere prestaties (Deci et al., 2008).

Parallel aan de drie types van motivatie onderscheidt de ZDT drie types emotieregulatie: integratieve emotieregulatie, gecontroleerde emotieregulatie (zoals vermijding en suppressie) en emotiedysregulatie. Deze emotieregulatiestrategieën verschillen erg sterk in de mate waarin emoties verwerkt worden en in de gevolgen die ze met zich meebrengen. Gezonde emotieregulatie komt volgens de ZDT tot uiting door geïntegreerd en harmonieus functioneren (Roth et al., 2019).

De eerste emotieregulatiestrategie die de ZDT naar voor schuift is integratieve emotieregulatie (IE). IE is een intrapersonlijke emotieregulatiestrategie waarbij iemand sterke interesse vertoont in de eigen (negatieve) emoties (Shahar et al., 2018) om ze te kunnen gebruiken als informatiebron om adaptieve, gedragsmatige handelingen te kunnen stellen (Roth et al., 2014). Het proces van IE bevat drie componenten. De eerste component is niet-veroordelende aandacht en mindful observatie, waarbij er op een niet-veroordelende manier naar eigen emoties wordt gekeken en emoties niet geminimaliseerd of genegeerd worden. Een volgende component van IE is intentionele

exploratie. Hierbij worden emotionele ervaringen bewust geëxploreerd om de betekenis (bijv. oorzaak) hiervan beter te begrijpen. Na het verhogen van het bewustzijn over de ervaren emoties en hun betekenis, komt de derde component van IE naar voor. Deze component is een actietendens waarbij een individu meer doordachte en zelfcongruente keuzes kan maken over het vrijwillig uiten (Roth et al., 2019) ofwel het inhouden van bepaalde emoties (Kim et al., 2002). IE kan tot verschillende positieve uitkomsten leiden zoals een verhoogde zelfwaarde bij adolescenten (Brenning et al., 2015), openheid voor ervaring (Houle & Philippe, 2020; Roth et al., 2019), authenticiteit, betere reflectie (Roth et al., 2019), psychologische behoeftebevrediging bij studenten (Benita et al., 2019) en een beter welzijn (Brenning et al. 2015). Door de open houding ten opzichte van emoties bij IE worden ook persoonlijke problemen vaker opgelost en zoeken individuen vaker hulp bij vrienden en familie (Roth & Assor, 2012). Het gebruik van integratieve emotieregulatie wordt gezien als een gezonde en adaptieve emotieregulatiestrategie (Roth et al., 2019).

Eerder in deze thesis werd er aangehaald dat onderzoek naar cognitieve herwaardering inconsistente bevindingen over de effecten ervan met zich meebrengt. Om deze bevindingen beter te kaderen, kunnen we dit construct ook bekijken vanuit een ZDT perspectief. Cognitieve herwaardering wordt normaal als een apart construct beschouwd, maar het kan evenzeer een bijproduct van IE zijn. Nadat een individu zich bewust is van de emotionele ervaring en actief de betekenis ervan geëxploreerd heeft, kan er op een vrijwillige manier besloten worden om de emotionele situatie vanuit een ander licht te bekijken (Roth et al., 2019). Echter wanneer cognitieve herwaardering wordt toegepast zonder een voorafgaand integratief proces, wordt er verwacht dat dit eerder gepaard gaat met maladaptieve uitkomsten. Deze kwalitatieve opdeling in twee soorten cognitieve herwaardering kan de eerder gevonden kleine en soms gemengde effecten van cognitieve herwaardering mogelijk verklaren.

Een tweede emotieregulatiestrategie die de ZDT beschrijft is gecontroleerde emotieregulatie. Eén relevante vorm hiervan voor deze masterproef is suppressie. Suppressie gebeurt voornamelijk laat in het emotionele proces, daar waar de emotie al duidelijk aanwezig is. De emoties die op dat moment gevoeld worden kunnen soms als bedreigend ervaren worden (bijv. een man die zijn verdriet niet wil uiten ten opzichte van zijn vrienden) waardoor men hier op reageert door de (vaak negatieve) emoties of

de uiting ervan te onderdrukken (Roth et al., 2019). De gevolgen van het gebruiken van suppressie zijn meestal negatief van aard, enkele voorbeelden zijn verhoogde mentale problemen (Vansteenkiste & Ryan, 2013), verhoogde gevoelens van depressie (Berenbaum et al., 1999; Brenning et al., 2015), functioneren op niet authentieke wijze, verminderd zoeken van emotionele steun en verminderd spiegelen aan anderen (Kim et al., 2002). Deze gevolgen kunnen ertoe leiden dat individuen die suppressie hanteren minder persoonlijke problemen delen en minder effectief met negatieve emoties kunnen omgaan in relaties (Roth et al., 2012; Shahar et al., 2018).

De laatste emotieregulatiestrategie binnen de ZDT is de ‘amotivated’ emotieregulatie. Hierbij kan dysregulatie gedefinieerd worden als het zich niet in staat voelen om emoties te beheersen (Houle et al., 2020; Roth et al., 2014). De emoties die het individu ervaart zijn overweldigend en interfereren met het dagelijks functioneren (Cole et al., 1994; Roth et al., 2019). In tegenstelling tot IE worden de emoties hier niet bewust overwogen, maar komen impulsief tot uiting (bijv. woede-uitbarstingen) of worden soms zelfs niet tot uiting gebracht (terugtrekking) (Roth et al., 2019). Dit kan nefaste gevolgen met zich meebrengen, zoals zelfverwondend gedrag (Emery et al., 2016; Gratz et al., 2004) en afwijzing door leeftijdsgenoten (Shields et al., 1994). Andere negatieve gevolgen verbonden aan dysregulatie zijn het ervaren van minder keuzevrijheid, relationele spanning en minder welzijn (Roth et al., 2012; Roth et al., 2009).

Samenhang emotieregulatie en opvoeding

Ouders spelen niet alleen in de algemene ontwikkeling van adolescenten een rol, maar ook in de ontwikkeling van emotieregulatie. Bij het ontwikkelen van een adaptieve emotieregulatie speelt autonomie-ondersteuning een cruciale rol. Ouders tonen in dit geval actief interesse in de emoties van kinderen, aanvaarden deze zoals ze zijn en leggen de nadruk op de informatieve waarde van emoties (Vansteenkiste et al., 2015). Als adolescenten opgroeien in een autonomie-ondersteunende omgeving zullen zij over de tijd heen meer emotionele integratie vertonen en hun negatieve emoties minder uit de weg gaan (Vansteenkiste et al., 2015). Over het algemeen wordt een autonomie-ondersteunende omgeving gelinkt aan het ervaren van meer positief affect (Deci & Ryan, 2000). Roth et al. (2009) hebben in hun onderzoek eveneens aangetoond dat adolescenten onder autonomie-ondersteuning eerder naar de oorzaak van hun

negatieve emoties zoeken in plaats van deze te onderdrukken. Daarnaast vonden Brenning et al. (2015) dat autonomie-ondersteuning door ouders een positief effect heeft op de emotionele expressie en exploratie bij adolescenten. Bovendien benadrukten zij dat autonomie-ondersteuning voor meer adaptieve (bijv. integratie) en minder maladaptieve (bijv. suppressie) emotieregulatie zorgt. Uit deze verschillende onderzoeken komt dus een relatie tussen autonomie-ondersteuning met integratie en suppressie naar voor (resp. positief en negatief). Het onderzoek van Brenning et al. (2015) onderzocht ook de relatie met dysregulatie, maar vond hier geen evidentie voor.

Hiertegenover staat een opvoeding waar ouders voornamelijk psychologische controle hanteren. Emoties zullen hier geminimaliseerd of zelfs ontkend worden, waardoor kinderen het gevoel krijgen dat bepaalde emoties onaanvaardbaar zijn en onderdrukt moeten worden (Brenning et al., 2015). Kinderen leren in dit geval niet hoe ze emotionele signalen uit gezichtsuitdrukkingen moeten aflezen en kunnen ook minder goed hun eigen verdriet herkennen (Roth & Assor, 2010). Hierdoor zullen zij minder in staat zijn emoties bij anderen te herkennen en intieme banden met hen aan te gaan (Vansteenkiste et al., 2015). Assor et al. (2004) duiden ook op de negatieve effecten van psychologische controle op emoties. Hun onderzoek toonde aan dat psychologische controle er misschien wel voor kan zorgen dat kinderen het gewenste gedrag stellen, maar hier hangen affectieve kosten aan vast zoals ‘introjected regulation’ waarbij de motivatie van het gedrag angst, schaamte of schuld is. Ook Aunola et al. (2013) vonden evidentie voor de relatie tussen het gebruik van psychologische controle door ouders op dagelijkse basis en negatief affect bij kinderen.

Een studie van Benita et al. (2019) maakte een vergelijking tussen de twee opvoedingsstijlen. Zij vonden dat de motivationele context (autonomie-ondersteuning of psychologische controle) een effect had op het volhouden van emotieregulatie. De participanten werden willekeurig aan een context toegewezen en kregen de instructie om hun emoties te reguleren (met een niet gespecificeerde strategie). In deze conditie was er geen verschil tussen de autonomie-ondersteunende conditie of de psychologische controle conditie, beide groepen volgden de instructie om aan emotieregulatie te doen. Wanneer zij nadien echter de keuze kregen om ofwel de emotieregulatie vol te houden ofwel de emotieregulatie te stoppen, dan waren de individuen die in de autonomie-ondersteunende conditie zaten meer gemotiveerd om verder te doen.

Een dynamische kijk op opvoeding en emotieregulatie

In het verleden zijn er al verschillende onderzoeken geweest die gebruik maakten van metingen op dagelijkse basis. Een veelgebruikt design hierbij is een dagboekstudie, waarbij dagelijkse activiteiten, gedachten en interacties van individuen in kaart gebracht worden (van Roekel et al., 2019) door één meetmoment per dag gedurende bijvoorbeeld één of twee weken. Een specifieke vorm van een dagboekstudie is de Experience Sampling Methode (ESM). Ook deze methode verzamelt dagelijkse gegevens over een langere periode (bijv. een week of een maand). Binnen ESM zijn er verschillende soorten designs zoals meerdere random of gefixeerde metingen (bijv. in de vorm van meldingen op een smartphone) op dezelfde dag of metingen als reactie op een bepaalde gebeurtenis (Schneider, 2006; van Roekel et al., 2019). Het gebruik van ESM heeft als voordeel dat er minder retrospectieve bias optreedt, omdat de participanten vaak onmiddellijk of kort na een gebeurtenis (bijv. via een tracker of smartphone) moeten antwoorden (Boele et al., 2019), en dat participanten zich in hun natuurlijke omgeving bevinden (geen afleiding van aanwezige onderzoekers) (Schneider, 2006). Bijgevolg is het gebruik van ESM-studies meer ecologisch valide dan studies die gebruik maken van retrospectieve vragen (Schneider, 2006; van Roekel et al., 2019). In het kader van deze thesis zal er in de volgende secties gefocust worden op dergelijke dynamische studies omtrent opvoeding (autonomie-ondersteuning en psychologische controle) en emotieregulatie.

Dagelijkse variatie in opvoeding

De opvoeding van ouders wordt vaak gezien als een statisch gegeven, maar steeds meer onderzoek toont aan dat opvoeding verschilt van dag tot dag. Bijgevolg zal eenzelfde ouder soms meer autonomie-ondersteunend opvoeden en de dag erna meer controle uitoefenen (Vansteenkiste et al., 2015; Van der Kaap-Deeder et al., 2019). Een verklaring voor deze schommelingen in opvoeding kan gevonden worden in het wederzijdse verband tussen opvoeding en het welzijn van het kind. Wanneer een ouder autonomie-ondersteunend opvoedt zal het kind zich goed voelen. Wanneer een kind zich goed voelt en gedraagt, zal het waarschijnlijk ook meer autonomie-ondersteuning ontlokken. Dit geldt evenzeer voor de behoeftebevrediging van de ouders zelf, wanneer zij zich goed voelen zullen zij meer autonomie-ondersteunend zijn en wanneer er niet aan hun behoeften voldaan is, zal er meer psychologische controle gebruikt worden

(Van der Kaap-Deeder et al., 2019). Onderzoek van Van Der Kaap-Deeder et al. (2019) naar de dagelijkse behoefte-ervaringen bij ouders toonde aan dat hun dagelijkse behoeftebevrediging gelinkt is aan meer dagelijkse psychologische beschikbaarheid en minder dagelijkse stress in de ouder-kind interactie. Psychologische beschikbaarheid en stress waren respectievelijk gerelateerd aan meer dagelijkse autonomie-ondersteuning en psychologische controle. Ook Koçak et al. (2020) bevestigden deze resultaten in hun dagboekstudie die wekelijks de partner- en de moeder-kind interactie bevroeg. Zij kwamen tot de conclusie dat partner conflict en een responsieve partner respectievelijk negatief en positief gecorreleerd waren met de behoeftebevrediging van de moeder. Deze behoeftebevrediging leidde op zijn beurt tot meer dagelijkse autonomie-ondersteuning door de moeder, gerapporteerd door zowel de moeder als de adolescent. Dit duidt op het feit dat schommelingen in de partner relatie ook een effect hebben op de dagelijkse schommelingen in autonomie-ondersteuning. Daarnaast bespreekt de systematische review van Boele et al. (2019) 46 longitudinale studies waarin men onderzoek deed naar opvoeding en aanpassing bij adolescenten. Het tijdsinterval tussen de metingen van de verschillende studies varieerde van enkele seconden tot vijf jaar. Uit deze review kwamen vooral inconsistente resultaten naar voor zoals het feit dat sommige adolescenten wel baat hadden wanneer de omgeving meer ondersteunend of meer controlerend was, maar anderen niet. Hoewel de theorie een duidelijk beeld naar voor schuift, nl. dat autonomie-ondersteuning zorgt voor adaptieve uitkomsten in de ontwikkeling van adolescenten en psychologische controle resulteert in negatieve uitkomsten, is er meer (within-family) onderzoek nodig die deze theorie over dynamische opvoedingsprocessen kan ondersteunen. Deze twee opvoedingsconstructen moeten in de toekomst zeker nog verder onderzocht worden op het within-family niveau.

Dagelijkse variatie in emotieregulatie

Naast dagboekstudies omtrent opvoeding zijn er ook studies uitgevoerd die zich richtten op de dagelijkse schommelingen in emotieregulatie. Een ESM-studie van Blanke et al. (2020) onderzocht het gebruik van emotieregulatiestrategieën en bevroeg elk individu op semi-random tijdstippen gedurende 7-9 dagen. Zij maakte een onderscheid tussen binnen-strategie variabiliteit (i.e. de mate van variabiliteit in één bepaalde strategie over verschillende situaties) en tussen-strategie variabiliteit (d.w.z. de

mate van variabiliteit in verschillende strategieën op hetzelfde moment) en beschouwden dit in relatie tot de reductie van negatief affect (wat duidt op het gebruik van adaptieve emotieregulatie). De resultaten gaven aan dat een grotere mate van binnen-strategie variabiliteit negatief gelinkt was met negatief affect. In andere woorden, een grotere mate van variabiliteit van één bepaalde strategie over verschillende situaties duidt op een potentieel adaptieve emotieregulatie. Tussen-strategie regulatie was consistent gerelateerd met een lager negatief affect. Dit wil zeggen dat individuen die een bepaalde emotieregulatiestrategie intensief gebruiken (bijv. cognitieve herwaardering) minder negatief affect ondervinden dan individuen die verschillende emotieregulatiestrategieën tegelijk en in dezelfde mate gebruiken. De studie van Haines et al. (2016) onderzocht de strategie-situatie-fit hypothese in het dagelijkse leven. Concreet bekeken zij het effect van cognitieve herwaardering in situaties die als meer of minder controleerbaar werden gepercipieerd door de deelnemers en wat het effect daarvan was op hun welzijn. De studie maakte gebruik van een Ecological Momentary Assessment design (cf. ESM) waarbij participanten een week lang 10 maal per dag bevraagd werden hoe controleerbaar ze hun situatie vonden en of ze cognitieve herwaardering gebruikt hadden of niet. Hun bevindingen toonden aan dat individuen met een hoger welzijn meer gebruik maakten van cognitieve herwaardering in situaties die als minder controleerbaar werden gepercipieerd. Individen met een lager welzijn vertoonden een omgekeerd patroon. Dit ondersteunt de visie dat adaptief gebruik van emotieregulatiestrategieën deels afhangt van situationele factoren (hier controleerbaarheid) en dat het flexibel gebruiken van cognitieve herwaardering van belang is om van een gezonde emotieregulatie te spreken.

Dagelijkse interacties tussen opvoeding en emotieregulatie

Verder zijn er ook enkele studies die de interactie tussen opvoeding en emotieregulatie op dagelijkse basis bespreken. Een dagboekstudie van Almeida et al. (2001) onderzocht de dagelijkse interactie tussen vaders en hun kind(eren) via dagelijkse vragenlijsten en interviews. Zij vonden dat kinderen waarvan de vaders meer betrokken (cf. autonomie-ondersteuning) waren bij hun leven, meer emotionele steun zochten (bijv. praten over een probleem of zorg). Een andere studie die op dagelijkse basis ouders en adolescenten bevroeg, onderzocht het verband tussen geheimzinnigheid van adolescenten en de inbreuk op de privacy door de ouders op het within-person level,

waarbij het niveau van geheimzinnigheid een buffer kan vormen tegen de inbreuk van de privacy en zelfs autonomie kan promoten. Het resultaat van hun onderzoek bevestigde de hypothese dat, op within-person level, een verhoogde geheimzinnigheid van de adolescent, een verminderde perceptie van een inbreuk op de privacy met zich meebracht. Bovendien leidde deze verminderde perceptie van privacy-schending tot meer emotionele autonomie bij adolescenten. Emotionele autonomie is het verminderd afhankelijk zijn van de ouders met betrekking tot sociale ondersteuning. Ouders worden meer als mens gezien en niet meer als iemand die alles weet (Dietvorst et al., 2018; Finkenauer et al., 2002). Naargelang de opvoedingsstijl die ouders op dagelijkse basis gebruiken, zal de emotionele ontwikkeling van kinderen en adolescenten dus op een andere wijze evolueren.

Samengevat is men het erover eens dat onderzoek op dagelijkse basis vele voordelen heeft. Het onderzoek dat op deze manier gebeurd is, geeft echter niet altijd even consistente bevindingen weer. Verder is er in de literatuur weinig onderzoek te vinden rondom opvoeding en emotieregulatiestrategieën op dagniveau, en zijn er nog geen eerdere studies over autonomie-ondersteuning en psychologische controle in combinatie met emotieregulatie die gebruik maakten van een ESM-design. De studie in deze thesis probeert hieraan tegemoet te komen.

Huidige studie

Eerder onderzoek toonde aan dat autonomie-ondersteuning gerelateerd is aan een hoger niveau van welbevinden zoals meer positief affect en minder negatief affect, terwijl psychologische controle tegenovergestelde effecten met zich meebracht (Chirkov & Ryan, 2001; Romm & Metzger, 2018). Daarnaast toonden voorgaande studies ook aan dat autonomie-ondersteuning en psychologische controle, respectievelijk positief en negatief gerelateerd zijn aan adaptieve emotieregulatie (i.e. integratie en herwaardering; Brenning et al., 2015; Vansteenkiste et al., 2015) waarbij een omgekeerde relatie gevonden wordt met maladaptieve emotieregulatie (i.e. suppressie en dysregulatie; Brenning et al., 2015). Echter is er minder bekend over de mogelijk modererende rol van emotieregulatie in de relatie tussen opvoeding en affect.

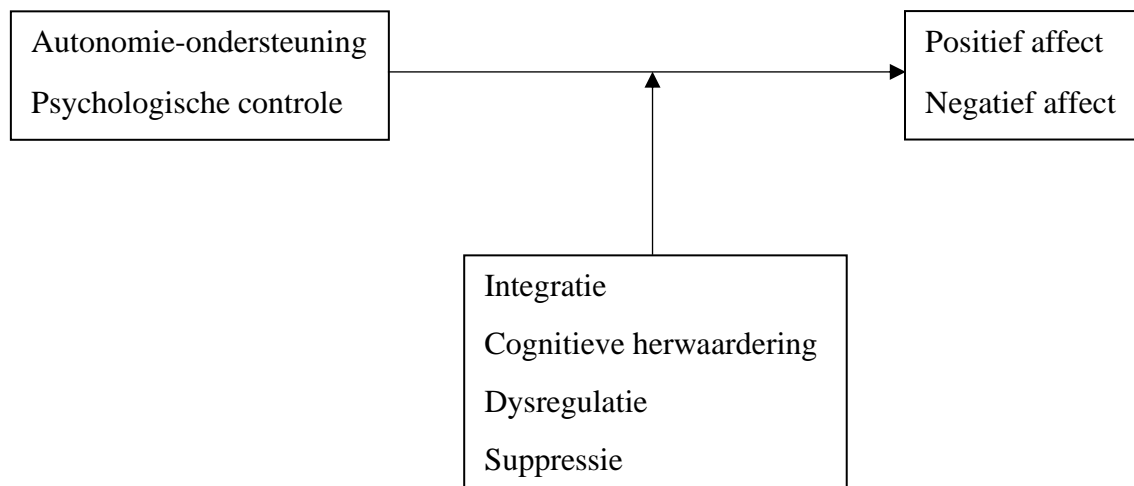
Deze studie beoogde daarom te onderzoeken of verschillen in (mal)adaptieve emotieregulatie het effect van autonomie-ondersteuning en psychologische controle op affect kunnen modereren. Door de vele fluctuaties in de opvoedingsstrategieën door ouders op dagelijkse basis (Mabbe et al., 2018) is het wenselijk dat deze frequent gemeten worden om een zo nauwkeurig mogelijk beeld van de opvoeding van de ouders en de bijhorende emotieregulatie van de adolescent te krijgen. Hiervoor werd er gebruik gemaakt van de Experience Sampling Methode (ESM). Door de vele metingen kunnen we het vastgestelde verband dan ook meer ecologisch valide rapporteren. Specifiek werden hiervoor drie onderzoeksvragen en bijhorende hypotheses opgesteld.

Onderzoeksvraag 1. De eerste onderzoeksvraag heeft betrekking op de relatie tussen opvoeding en de door de adolescent ervaren emoties. Allereerst wordt er verwacht dat ouderlijke autonomie-ondersteuning positief gerelateerd is aan positief affect (e.g. vrolijk en gelukkig zijn) en dat er een negatief verband is met negatief affect (e.g. boosheid, angst en verdriet). Hierbij aansluitend verwachten we het omgekeerde effect voor psychologische controle. We verwachten dat dit negatief gelinkt is aan positief affect (blij en gelukkig zijn) en positief gelinkt aan negatief affect (boosheid, angst en verdriet).

Onderzoeksvraag 2. In een volgende onderzoeksvraag wordt de relatie tussen emotieregulatie en affect bekeken. Er wordt verwacht dat de emotieregulatiestrategieën dysregulatie en suppressie (expressieve en experiëntiële) een negatief verband zullen

hebben met positief affect en een positief verband met negatief affect. Het omgekeerde wordt verwacht voor integratie en (cognitieve) herwaardering. Dit wil zeggen een positief verband met positief affect en een negatief verband met negatief affect.

Onderzoeksvraag 3. De derde onderzoeksvraag heeft betrekking op het mogelijke moderatie-effect van de emotieregulatiestrategieën in de relatie tussen opvoeding (autonomie-ondersteuning en psychologische controle) en affect. In lijn met het differential susceptibility model kan verwacht worden dat adolescenten die een maladaptieve emotieregulatiestrategie toepassen meer invloed van de opvoedingsstrategieën zullen ervaren. Adolescenten die dysregulatie of suppressie toepassen worden daardoor verwacht meer negatief en minder positief affect te ervaren in een psychologisch controlerende omgeving. In een omgeving waar autonomie-ondersteuning toegepast wordt, zouden zij meer positief en minder negatief affect ervaren. Voor de adaptieve emotieregulatiestrategieën (integratie en herwaardering) kan verwacht worden dat adolescenten meer positief affect zullen ervaren wanneer ze deze emotieregulatiestrategieën toepassen in een autonomie-ondersteunende omgeving. Bovendien kan verwacht worden dat ze een bufferend effect hebben in een omgeving waar meer psychologische controle toegepast wordt, namelijk dat er minder negatief affect ervaren wordt.

Figuur 2. Schematische weergave van Hypotheses 1 - 3

Methode

Steekproef

Deze studie beoogde jongeren tussen de 12 en 18 jaar te includeren. De uiteindelijke steekproef bestond uit 70 adolescenten ($M_{\text{leeftijd}} = 15.50$; $SD_{\text{leeftijd}} = 1.83$) waarvan 27.1% mannelijk en 72.9% vrouwelijk. Hiervan had het grootste deel de Belgische origine (94.3%). Wat betreft het opleidingsniveau, kwamen de meeste adolescenten uit het ASO (51.3%), gevolgd door het TSO (28.6%). De resterende jongeren volgden hoger onderwijs (12.9%), BSO (2.9%), basisonderwijs (2.9%) of KSO (1.4%).

Procedure

Algemeen. De rekrutering gebeurde grotendeels op een middelbare school te Lommel. Via het online platform Smartschool werden informatiemails en -brieven verstuurd waarin zowel de adolescenten als hun ouders meer uitleg kregen over de studie (bijlage 1 en 2). Hierin werd ook aangegeven dat adolescenten met een psychiatrische aandoening, een ontwikkelingsstoornis, middelenmisbruik of een ernstige visuele of auditieve stoornis niet konden deelnemen aan het onderzoek. Gecorrigeerd zicht werd wel toegelaten. Daarnaast werden er ook adolescenten gerekruteerd uit het sociaal netwerk van de onderzoekers. Wanneer de adolescenten interesse toonden in deelname aan het onderzoek werd hen een toestemmingsverklaring en informatiebundel (bijlage 3) toegestuurd waarin uitleg werd gegeven over het doel en de opzet van de studie. Concreet werd hierin aan de deelnemers gevraagd om de Ethica-app (een app ontwikkeld om intensief data te verzamelen) op hun smartphone te installeren. Indien de adolescent jonger was dan 16 jaar werd er ook een toestemmingsverklaring van de ouders gevraagd. Alle verzamelde gegevens werden met de nodige vertrouwelijkheid behandeld en deelname aan het onderzoek was volledig vrijwillig. Deze studie werd vooraf goedgekeurd door de ethische commissie van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Gent.

Basisvragenlijst. Voor- en na de testweek werden de deelnemers gevraagd om tweemaal een basisvragenlijst in te vullen via Qualtrics (een online survey tool) waarin gepeild werd naar hun emotioneel, gedragsmatig en interpersoonlijk functioneren. De eerste basisvragenlijst bevatte 155 items waarin de deelnemers bevestigd werden over hun demografische variabelen (leeftijd, geslacht...), persoonlijke overtuigingen,

persoonlijkheidskenmerken, emoties, emotionele onafhankelijkheid en expressie, depressieve symptomen, angst, agressie en delinquent gedrag. De vragenlijst na afloop van het onderzoek bevatte 182 items waarin de door de adolescent ervaren opvoedingsstrategieën van de ouder(s) gedurende de afgelopen ESM-week bevraagd werden, met name autonomie-ondersteuning, psychologische controle en overbeschermend opvoeden. Daarnaast werd er ook gepeild naar behoeftebevrediging en emotieregulatie. De huidige studie maakte alleen gebruik van de demografische gegevens van de basisvragenlijst.

ESM. Deze studie maakte gebruik van de ‘Experience Sampling Method’ (ESM), die gekarakteriseerd wordt door een intensieve longitudinale bevraging van individuen waarbij de focus ligt op hoe een individu zich op of rond een bepaald moment voelt. Binnen deze studie werden deelnemers gedurende 7 dagen gevraagd om via de Ethica-app 5-6 maal per dag (na het ontvangen van een melding) een korte vragenlijst in te vullen omtrent hun bezigheden, gedachten en gevoelens. De duur voor het invullen van deze korte vragenlijsten werd geschat op twee tot vier minuten. Deze meldingen vielen binnen vijf gefixeerde tijdsintervallen doorheen de week: 07.00-07.30, 15.30-16.10, 17.30-18.10, 19.30-20.10, en 21.30-22.00; en binnen zes gefixeerde tijdsintervallen in het weekend: 11.30-12.10, 13.30-14.10, 15.30-16.10, 17.30-18.10, 19.30-20.10, en 21.30-22.00. In het weekend kregen de deelnemers een extra melding en begonnen de meldingen op een later tijdstip dan doorheen de week. Na het ontvangen van de melding kregen de deelnemers maximum 30 minuten de tijd om de vragenlijst in te vullen. Op deze manier kregen we het meeste van de dagelijkse interactie van de participanten in beeld. De korte vragenlijsten werden nooit onder de schooluren verstuurd om het leerproces zo weinig mogelijk te verstoren. Voor de adolescenten jonger dan 13 jaar viel eveneens de laatste dagelijkse melding weg om niet met hun slaapritme te interfereren. Tijdens het onderzoek hadden de participanten steeds de mogelijkheid om de onderzoekers te contacteren in verband met moeilijkheden bij het invullen van de vragenlijsten of bij technische problemen.

De dagelijkse vragenlijsten bestonden uit negen vaste items die de locatie en het humeur van de adolescent in kaart brachten en of er in het afgelopen uur interactie was met een van de ouders. Hierna werden er, afhankelijk van de antwoorden van de adolescent, vervolgvragen gesteld om een gedetailleerde momentopname te bekomen.

Bijvoorbeeld wanneer de adolescent aangaf dat er een interactie had plaatsgevonden, werd er gevraagd wie er aanwezig was en of er een interactie was met een van de ouders. Wanneer er interactie was met een van de ouders werd dit gevolgd door 19 items over deze interactie. Was er geen interactie met een van de ouders dan werden er 12 items bevraagd over de behoeftebevrediging of -frustratie van de adolescent. Wanneer er aangegeven werd dat er negatieve emoties ervaren werden, volgden er zeven items over emotieregulatie.

De gegevens van de pre- en postmeting werden aan elkaar gekoppeld aan de hand van het login nummer dat de participant kreeg bij het aanmaken van hun profiel op de Ethica-app. Om de anonimiteit van de participanten te waarborgen werden al hun herkenbare gegevens losgekoppeld van dit nummer. Op die manier werden wel de juiste gegevens aan elkaar gekoppeld, maar bleef de anonimiteit van de adolescenten gewaarborgd. De persoonlijke gegevens van de participanten werden enkel gebruikt na uitdrukkelijke toestemming van de adolescent zelf om bijvoorbeeld hun persoonlijk humeurprofiel te krijgen alsook voor het berekenen van de compliance rate om de juiste verloning te kunnen bezorgen.

Participanten die deelnamen aan het onderzoek kregen een financiële vergoeding. Indien zowel de pre- als de postmeting (voor en na de testweek) werden ingevuld, ontvingen de adolescenten 5 euro. Wanneer de deelnemers daarenboven ook 75% van de dagelijkse vragenlijsten invulden, konden zij nog een additionele 5 euro verdienen. In totaal kon er daardoor 10 euro verdiend worden. Over alle deelnemers heen was er een compliance rate van 67,73%. Dit wil zeggen dat gemiddeld genomen ongeveer 68% van de dagelijkse vragenlijsten over de hele testweek zijn ingevuld. De meest voorkomende reden voor het niet invullen van de dagelijkse vragenlijsten was dat de adolescent te laat was voor het invullen van de vragenlijst na het ontvangen van de melding (maximum 30 minuten de tijd na de melding). Naast de financiële vergoeding konden de deelnemers er voor kiezen om feedback te krijgen over hun eigen affectdata die verzameld werd gedurende de testweek. Na afloop van het onderzoek kregen zij, indien gewenst, hun eigen humeurprofiel te zien.

Meetinstrumenten

Voor deze masterproef werd er alleen gefocust op de dagelijkse metingen die deel uitmaakten van de ESM. De pre- en postmetingen werden voor deze masterproef buiten beschouwing gelaten. Bijlage 4 toont een overzicht van alle gebruikte items voor de analyses van deze masterproef.

Opvoeding. Autonomie-ondersteuning werd gemeten aan de hand van vier items (bijv. 'Mijn ouder hield rekening met hoe ik over dingen dacht') uit de Perceptions of Parents Scale (POPS; Grolnick, Ryan, & Deci, 1991). Items werden beoordeeld op een vijf-punt Likertschaal waarbij 1 stond voor 'helemaal niet' en 5 voor 'helemaal wel'. Deze schaal was betrouwbaar met een Cronbachs alpha (α) van .84. Psychologische controle werd gemeten aan de hand van de Youth Self Report Questionnaire (YSRQ; Barber, 1996). Hier werd de adolescent gevraagd hoe vaak de ouder bepaalde gedragingen stelde, bijvoorbeeld: 'mijn ouder dwong mij op een bepaalde manier te denken, voelen, of gedragen' (vier items, α = .81). Ook hier werden de items beoordeeld op een vijf-punt Likertschaal (1: 'nooit' – 5: 'altijd'). Beide vragenlijsten zijn betrouwbaar om opvoeding te meten (Wintre & Yaffe, 1991; Barber, 1996).

Emotieregulatie. Emotieregulatie werd tijdens het onderzoek onderverdeeld in vier types, namelijk: integratie (bestaande uit niet-veroordelende acceptatie, intentionele exploratie en mindful observatie), dysregulatie, suppressie (expressieve suppressie en experiëntiële suppressie) en cognitieve herwaardering. Om de eerste drie types in kaart te brengen, werd gebruik gemaakt van items die gebaseerd zijn op de Emotion Regulation Inventory (ERI; Roth et al., 2009; Brenning et al., 2012). De ERI is een betrouwbaar en valide instrument om het gebruik van zowel positieve als negatieve emotieregulatiestrategieën in kaart te brengen (König-Teshnizi, 2013). Voor integratie werden drie items gebruikt analoog met de drie aspecten: 'heb je gemerkt hoe je negatieve gevoelens je gedachten en gedrag veranderden?' (mindful observatie), 'heb je gedacht dat je negatieve gevoelens slecht waren?' (niet-veroordelende acceptatie; omgekeerd gecodeerd) en 'probeerde je te begrijpen waarom je negatieve gevoelens voelde?' (intentionele exploratie). Deze schaal was voldoende betrouwbaar; α = .71. Dysregulatie werd gemeten aan de hand van het volgende item: 'was het moeilijk je negatieve gevoelens te controleren?'. Suppressie wordt opgesplitst in twee subtypes die

met twee verschillende items gemeten werden. Expressieve suppressie werd gemeten door het item ‘heb je je negatieve gevoelens proberen te verbergen?’, experiëntiële suppressie werd gemeten aan de hand van het item ‘heb je je negatieve gevoelens genegeerd?’ (twee items, $\alpha = .62$). Voor cognitieve herwaardering werd gebruik gemaakt van de Emotion Regulation Questionnaire (Gross & John, 2003) en werd het item ‘heb je de oorzaak van waarom je negatieve gevoelens ervaart op een andere manier proberen te bekijken?’ gebruikt. Voor elk van deze items werd gebruik gemaakt van een visueel analoge schaal (VAS-schaal) waarop de adolescent kon aanduiden in welke mate ze het eens waren met de stelling (‘helemaal niet’ – ‘heel erg’).

Positief en negatief affect. Om positief en negatief affect te meten werd de adolescent gevraagd welke emotie voornamelijk aanwezig was in het afgelopen uur. Er werden twee positieve (blij en gelukkig; $\alpha = .93$) en drie negatieve (boos, bang en verdrietig; $\alpha = .68$) emoties bevraagd waarbij gebruik gemaakt werd van de Positief en Negatief affectschaal (PANAS; Watson et al., 1988). Opnieuw konden de deelnemers op een VAS-schaal aanduiden in welke mate de emotie op hen van toepassing was (‘helemaal niet’ – ‘heel erg’).

Resultaten

Preliminare analyses

De data analyse van deze studie gebeurde aan de hand van het softwareprogramma 'Rstudio' versie 1.4.1717 (RStudio Team, 2021). De correlaties van de studievariabelen kunnen teruggevonden worden in Tabel 1.

Achtergrondvariabelen. De achtergrondvariabelen die in deze studie worden bekeken, zijn leeftijd en geslacht. Allereerst blijkt uit de correlatietabel dat er een significante samenhang is tussen leeftijd en geslacht. Dit wil zeggen dat oudere deelnemers voornamelijk mannen waren. Verder is er voor leeftijd en geslacht een significant negatief verband met positief affect, waarbij oudere deelnemers en mannen een lagere score rapporteerden op positief affect. Tenslotte werden er geen significante verbanden gevonden tussen enerzijds leeftijd en geslacht en anderzijds de opvoedingsstijlen en de emotieregulatiestrategieën.

Studievariabelen.

Tussen-persoonscorrelaties. Uit de tussen-persoonscorrelaties van de studievariabelen blijkt allereerst dat er een negatief verband is tussen de twee opvoedingsstijlen. Verder was er een positieve relatie tussen autonomie-ondersteuning en positief affect waarbij het verband omgekeerd was voor psychologische controle. Deze laatste opvoedingsstijl vertoonde een positieve relatie met negatief affect.

Wat betreft de relatie tussen de emotieregulatiestrategieën en opvoedingsstijlen, werden er enkel positieve verbanden gevonden tussen de maladaptieve emotieregulatiestrategieën (suppressie en dysregulatie) en psychologische controle. Dit suggereert dat hogere niveaus van psychologische controle samenhangen met het meer gebruiken van deze maladaptieve emotieregulatiestrategieën.

De correlaties tussen de emotieregulatiestrategieën laten zien dat alle emotieregulatiestrategieën positief samenhangen met elkaar. De verbanden tussen de adaptieve (herwaardering en integratie) en maladaptieve (suppressie en dysregulatie) emotieregulatiestrategieën zijn merkwaardig, aangezien niet verwacht wordt dat adaptieve en maladaptieve emotieregulatiestrategieën een positief verband met elkaar vertonen.

Verder kunnen in de tabel correlaties teruggevonden worden met betrekking tot de relaties tussen emotieregulatie en affect. Hieruit blijkt dat noch integratie, noch

herwaardering een positieve relatie heeft met positief affect. Integratie hangt daarentegen wel positief samen met negatief affect. Dit kan geïnterpreteerd worden als dat het gebruik van integratie leidt tot het ervaren van meer negatief affect. De verbanden tussen suppressie, dysregulatie en affect vertonen zoals verwacht een negatief verband met positief affect en een positieve relatie met negatief affect. Ten slotte vertonen beide affecten een negatieve relatie met elkaar aangezien het omgekeerde emoties betreft.

Binnen-persoonscorrelaties. Bij het bekijken van de binnen-persoonscorrelaties wordt er eveneens een negatief verband gevonden tussen autonomie-ondersteuning en psychologische controle. Verder zijn hier, net zoals bij de tussen-persoonscorrelaties, de emotieregulatiestrategieën positief met elkaar gecorreleerd. Er werden geen significante correlaties gevonden tussen de opvoedingsstijlen en de gebruikte emotieregulatiestrategieën.

Wat betreft de correlaties omtrent affect vertoont positief affect een significant verband met autonomie-ondersteuning en een negatief verband met dysregulatie. Voor negatief affect zijn er positieve correlaties terug te vinden met psychologische controle en de vier emotieregulatiestrategieën. Tot slot zijn beide affecten opnieuw negatief met elkaar gecorreleerd.

Tabel 1*Gemiddelden, standaarddeviaties en correlaties met betrouwbaarheidsintervallen*

	<i>M</i>	<i>SD</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Leeftijd	15.50	1.83										
2. Geslacht	1.73	0.44	.27*									
3. Autonomie-ondersteuning	76.82	20.06	-.16	-.18		-.27***	.04	.04	.04	-.01	.18***	-.07
4. Psychologische controle	8.94	11.33	.12	.10	-.47***		.03	.00	.04	.06	.05	.14***
5. Herwaardering	32.73	25.80	-.01	.23	.05	.14		.37***	.24***	.24***	-.04	.20***
6. Integratie	39.14	21.84	-.13	.10	.08	.18	.52***		.39***	.45***	-.11	.21***
7. Suppressie	31.78	22.90	-.03	.21	-.24	.31*	.33*	.33*		.16*	.03	.18***
8. Dysregulatie	27.84	24.73	-.04	.17	-.05	.29*	.36***	.62***	.44***		-.13*	.31***
9. Positief affect	70.61	19.26	-.28*	-.31*	.58***	-.46***	.08	-.18	-.27*	-.20		-.47***
10. Negatief affect	6.88	10.31	.14	.04	-.18	.57***	.05	.24*	.30*	.37***	-.51***	

Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$; de cijfers in de bovenste driehoek zijn binnen-persoonscorrelaties; de cijfers in de onderste driehoek zijn tussen-persoonscorrelaties

Primaire analyses

De data die voor dit onderzoek werden verzameld, werden op verschillende momenten gedurende eenzelfde dag gemeten. Omwille van een te lage power op drielevelstructuur, werden deze data voor iedere participant per dag geaggregeerd.

Om de data te analyseren werd gebruik gemaakt van Linear Mixed Models (LMM; Singmann & Kellen, 2019). Deze methodiek is een uitbreiding op de normale lineaire modellen en laat toe om zowel gefixeerde als random effecten te bepalen wanneer gebruik gemaakt wordt van afhankelijke data (Introduction to Linear Mixed Models, 2021). Deze methode werd voor de huidige data analyse gekozen omwille van de hiërarchische structuur in de data, namelijk het persoonsniveau (level-2) en het dagniveau (level-1).

Intraclass correlaties (ICC) toonden aan dat een groot deel van de variantie in elk van de afhankelijke variabelen zich bevond op het dagniveau. Specifiek, zoals weergegeven in Tabel 2, werd tussen de 34% en 50% van de variabiliteit in affect verklaard door binnenpersoonsvariabiliteit. Wanneer een ICC lager is dan 0.50 bij het gebruik van een multilevelstructuur verhoogd dit de kans op Type-I errors (Liljequist et al., 2019; Musca et al., 2011).

Er werden vier regressiemodellen getoetst (zie Tabel 2) waarbij de eerste twee modellen zich richtten op autonomie-ondersteuning als voorspeller en de twee volgende modellen op psychologische controle als voorspeller. Per model werd ofwel positief affect ofwel negatief affect geïncludeerd als afhankelijke variabele. Elk model bevat bovendien de demografische variabelen (leeftijd en geslacht) en emotieregulatiestrategieën als voorspellers, en de interacties tussen opvoeding en de emotieregulatiestrategieën.

Autonomie-ondersteuning (model 1 en 2). Resultaten van de eerste twee modellen tonen aan dat leeftijd significant samenhangt met affect, waarbij oudere deelnemers minder positief affect en meer negatief affect rapporteerden. Met betrekking tot de hoofdeffecten van emotieregulatie en autonomie-ondersteuning, tonen de resultaten aan dat alleen herwaardering en suppressie gerelateerd zijn aan meer negatief affect. Er werd geen rechtstreeks verband gevonden tussen autonomie-ondersteuning en affect.

De interacties tussen autonomie-ondersteuning en emotieregulatie vertonen drie significante effecten. Herwaardering interacteert met autonomie-ondersteuning in de voorspelling van zowel positief als negatief affect. Deze interacties tonen aan dat deelnemers die een hoger niveau van herwaardering rapporteerden, meer gevoelig zijn voor de effecten van autonomie-ondersteuning waarbij zij meer positief affect en minder negatief affect ondervinden bij een hoger niveau van autonomie-ondersteuning (Figuur 3A/3B). Verder werd er in model 2 nog een interactie-effect teruggevonden, namelijk tussen autonomie-ondersteuning en suppressie. Zoals weergegeven in Figuur 3C, laat deze interactie zien dat wanneer er een hogere mate van autonomie-ondersteuning aanwezig is, de mate van suppressie geen effect heeft op de relatie tussen autonomie-ondersteuning en negatief affect. Echter bij een lager niveau van autonomie-ondersteuning zal het toepassen van suppressie leiden tot het ervaren van meer negatief affect.

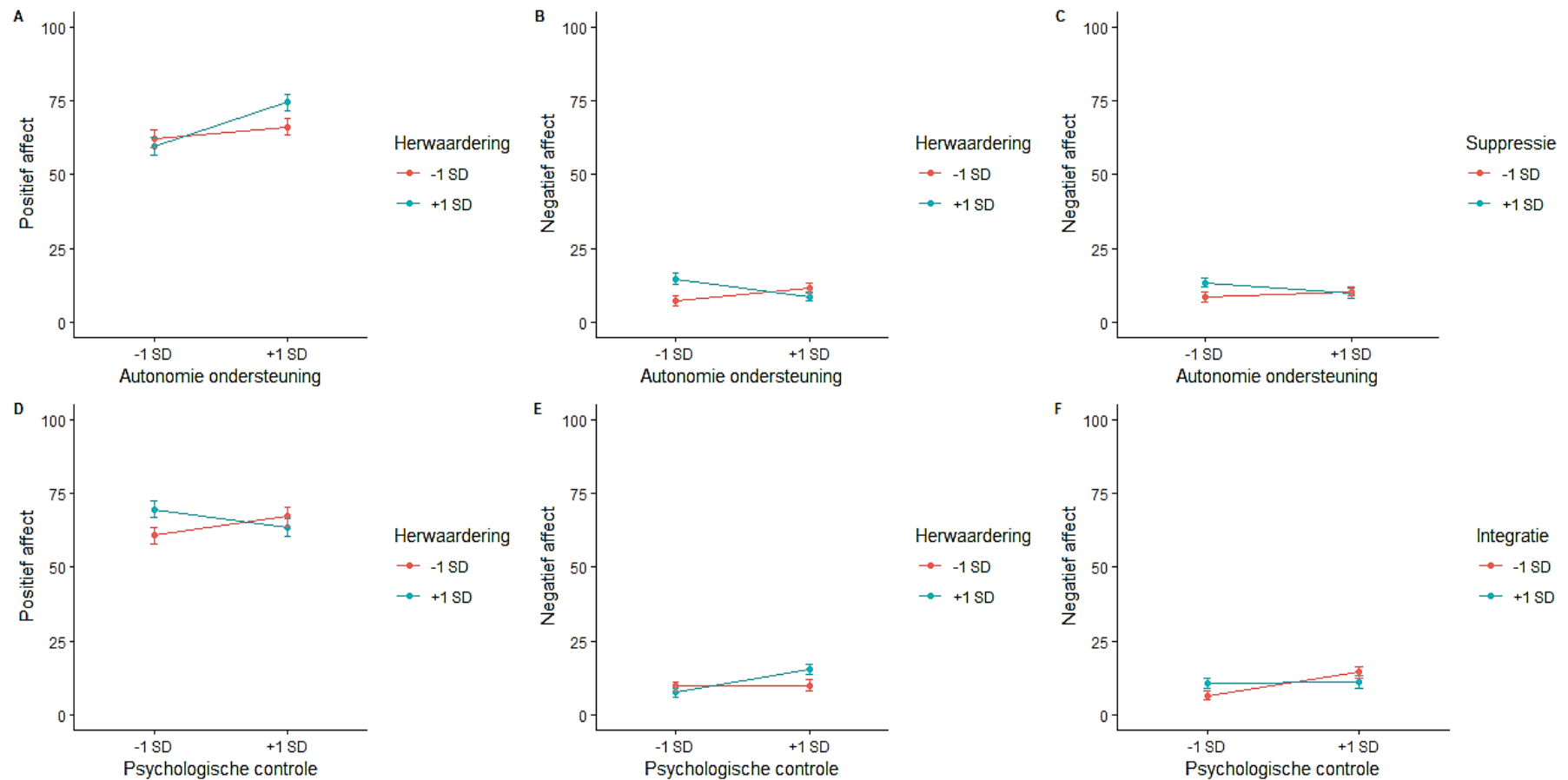
Psychologische controle (model 3 en 4). Regressiemodel 3 toont aan dat er enkel een hoofdeffect van leeftijd is met betrekking tot positief affect, waarbij oudere deelnemers minder positief affect rapporteerden (gelijk aan model 1). De hoofdeffecten betreffende emotieregulatie en psychologische controle tonen aan dat herwaardering en dysregulatie respectievelijk gerelateerd zijn aan meer en minder positief affect. Model 4 toont ook een hoofdeffect aan van dysregulatie waarbij dit gerelateerd is aan meer negatief affect. Echter werd er ook voor psychologische controle geen significant verband gevonden met affect.

De interacties tussen emotieregulatie en psychologische controle vertonen ook drie significante effecten. Herwaardering interacteert met psychologische controle in de voorspelling van zowel positief als negatief affect. Figuren 3D en 3E geven weer dat deelnemers die herwaardering toepasten in een psychologische controlerende omgeving minder positief affect en meer negatief affect rapporteerden. In model 4 werd er ook een interactie-effect teruggevonden tussen psychologische controle en integratie. Deze interactie houdt in dat bij hogere niveaus van psychologische controle het gebruik van integratie gerelateerd is aan het ervaren van minder negatief affect (Figuur 3F).

Tabel 2*Regressiemodellen met gestandaardiseerde coëfficiënten*

	Positief affect	Negatief affect	Positief affect	Negatief affect
Variabelen	1	2	3	4
(Intercept)	0	0	0	0
Leeftijd	-.20 *	.18 *	-.23 *	.16
Geslacht	-.15	-.05	-.15	-.10
Herwaardering	-.40	.92 ***	.22 *	-.09
Integratie	.11	-.14	-.15	.19
Suppressie	.01	.53 *	-.03	.11
Dysregulatie	-.11	.07	-.18 *	.26 **
AO	.16	.25		
AO * herwaardering	.55 *	-.94 ***		
AO * integratie	-.25	.24		
AO * suppressie	.04	-.46 *		
AO * dysregulatie	.01	.23		
PC			-.19	.25
PC * herwaardering			-.32 *	.34 *
PC * integratie			.33	-.39 *
PC * suppressie			.14	-.01
PC * dysregulatie			.10	.07
Random effecten				
ICC	0.43	0.40	0.50	0.34
N	64	64	64	64
Observaties	229	229	224	224
Marginal R^2 / Conditional R^2	0.212 / 0.547	0.220 / 0.536	0.155 / 0.580	0.266 / 0.513

Noot. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$; ICC = Intraclass Correlatie; AO = Autonomie Ondersteuning; PC = Psychologische Controle

Figuur 3. Visuele Weergave van de Interactie-effecten tussen Opvoeding en Emotieregulatie met Positief en Negatief Affect als Afhankelijke Variabelen

Discussie

Opvoeding, emotieregulatie en welzijn zijn constructen die veel aandacht kregen binnen de wetenschappelijke literatuur. Eerder onderzoek toonde aan dat adolescenten meer positief affect ervaren bij een autonomie-ondersteunende omgeving in tegenstelling tot diegene die meer psychologische controle ervaren (Chirkov et al. 2001; Romm et al., 2018). Daarenboven bespreekt onderzoek het belang van het gebruik van emotieregulatiestrategieën in het dagelijkse leven (Brenning et al., 2015; Vansteenkiste et al., 2015). Het aanleren van emotieregulatiestrategieën is voornamelijk van belang tijdens de adolescentie aangezien dit een periode is waar belangrijke socialisatie en identiteitsprocessen plaatsvinden (Griffin, 2017). De onderzochte begrippen uit deze masterproef worden vaak aan de hand van rechtstreekse verbanden onderzocht (bijv. wat is het effect van opvoeding op affect) waarbij onderzoekers zich vaak beperken tot retrospectieve bevragingen (bijv. vragenlijst op het einde van de dag). Een voorbeeld hiervan is de studie van Fuligni en Masten (2010) waarin de relatie tussen familiale interacties en het affect van adolescenten onderzocht werd. Hierbij werd gebruik gemaakt van een dagboekstudie waarbij de deelnemers elke dag een vragenlijst moesten invullen. Het nadeel aan deze retrospectieve methode is dat deelnemers meer fouten maken of vertekende herinneringen rapporteren.

Het doel van deze masterproef was het onderzoeken van de modererende relatie van emotieregulatie op het verband tussen de opvoeding (autonomie-ondersteuning en psychologische controle) die ouders op dagelijkse basis hanteren en het affect dat adolescenten hierbij ervaren. Dit onderzoek beoogde de bevindingen uit de literatuur uit te breiden aan de hand van frequente metingen op dagelijkse basis omtrent opvoeding, affect en emotieregulatie bij een unieke leeftijdsgroep (12- tot 18-jarigen). Aan de hand van een ESM studie werden adolescenten meerdere malen per dag bevraagd over de opvoeding die ze ervaarden, de gehanteerde emotieregulatiestrategieën en het affect dat ze hierbij ondervonden. Deze gegevens werden geaggregeerd per dag en geanalyseerd op zowel tussen- als binnen-persoonsniveau.

Correlaties tussen opvoeding, emotieregulatie en affect. De correlaties uit het huidige onderzoek geven weer dat de opvoedingsstijlen negatief gecorreleerd zijn met elkaar. Verder kwam er uit de correlatietabel naar voor dat autonomie-ondersteuning positief gerelateerd is aan positief affect. Voor psychologische controle was de relatie

met positief affect omgekeerd en was er een positieve relatie met negatief affect. Deze resultaten sluiten aan bij de hypothesen van het huidige onderzoek. Van der Kaap-Deeder et al. (2017) beschrijven in hun onderzoek dat constructieve opvoeding (cf. autonomie-ondersteuning) geassocieerd is met positief affect en vinden een omgekeerd verband voor het gebruik van negatieve opvoeding wat geassocieerd is met emotionele spanning (cf. negatief affect).

De verbanden omtrent de emotieregulatiestrategieën laten zien dat maladaptieve emotieregulatie (suppressie en dysregulatie) samenhangt met psychologische controle. Voor autonomie-ondersteuning werden geen verbanden gevonden met emotieregulatiestrategieën. Eerder onderzoek vond hier echter wel relaties voor. Zo vonden Brenning et al. (2015) dat autonomie-ondersteuning samenhangt met het gebruik van integratie en vertoont deze opvoedingsstijl een negatieve relatie met suppressie. Bovendien worden er in de huidige studie significante positieve correlaties gevonden tussen alle vier de emotieregulatiestrategieën, wat op basis van voorgaande literatuur niet verwacht wordt. De binnen-persoonscorrelaties geven geen verband aan tussen opvoeding en emotieregulatie.

De tussen-persoonscorrelaties vertonen voor positief affect geen relatie met de adaptieve emotieregulatiestrategieën. Deze bevinding gaat in tegen de vooropgestelde hypothese dat er een positieve relatie zou zijn. De maladaptieve emotieregulatiestrategieën vertonen daarentegen wel, zoals verwacht, een negatieve relatie met positief affect en een positief verband met negatief affect. De binnen-persoonscorrelaties vertonen voor positief affect wel een positieve relatie met autonomie-ondersteuning en een negatief verband met dysregulatie. Dit ondersteunt de vooropgestelde hypothese. Ook voor negatief affect zijn er verwachte verbanden terug te vinden. Zo vinden we een positief verband met psychologische controle. Aunola et al. (2013) bevestigen in hun studie deze bevinding, waarbij ze vonden dat ouderlijke psychologische controle op dagelijkse basis positief samenhangt met negatief affect bij kinderen. Verder werd er bij de binnen-persoonscorrelaties voor negatief affect een positief verband gevonden met elk van de vier emotieregulatiestrategieën.

Tenslotte vertoonden positief en negatief affect een negatieve correlatie.

Regressiemodellen. In eerste instantie toonden de resultaten uit de regressiemodellen aan dat er geen significante relatie bestaat tussen beide

opvoedingsstrategieën en affect. Deze resultaten liggen niet in lijn met wat eerder in de literatuur aangetoond is, namelijk dat autonomie-ondersteuning een positieve relatie vertoont met positief affect en een omgekeerd verband voor psychologische controle (Chirkov et al. 2001; Romm et al., 2018). Onze hypothese omtrent de relatie tussen opvoeding en affect kan hierdoor niet bevestigd worden. De afwezigheid van dit verband kan mogelijk verklaard worden door de relatief kleine steekproef die gebruikt werd tijdens het onderzoek of dat er te weinig interacties waren tussen de adolescent en hun ouder(s) gedurende de testweek waardoor er niet voldoende datapunten beschikbaar waren om een duidelijk verband te verkrijgen.

Ondanks het ontbreken van een directe relatie tussen opvoeding en affect, werden er voor de relatie tussen emotieregulatie en affect wel significante effecten gevonden. In de regressiemodellen werden voor de maladaptieve emotieregulatiestrategieën verbanden gevonden die consequent waren met de vooropgestelde hypothesen. Zowel suppressie als dysregulatie waren positief gerelateerd aan negatief affect, waarbij dysregulatie ook negatief gerelateerd was aan positief affect. Dit wijst op het feit dat het gebruik van deze emotieregulatiestrategieën beter vermeden kan worden. In model 2 bleek cognitieve herwaardering tegen alle verwachtingen in sterk positief gerelateerd aan negatief affect. Verschillende onderzoekers toonden in hun studie echter aan dat het gebruik van cognitieve herwaardering leidt tot het ervaren van meer positief affect (Hayes et al., 2010; Gross, 2002; John et al., 2007) en minder negatief affect (Carthy, et al., 2010; Goldin et al., 2009). Mogelijk kan deze opvallende relatie verklaard worden door het feit dat het toepassen van cognitieve herwaardering voorafgegaan wordt door het bewust worden van de negatieve gevoelens die ervaren worden. Als cognitieve herwaardering niet op een correcte manier toegepast wordt, kan dit leiden tot het ervaren van meer negatief affect (Ford et al., 2019). Een andere verklaring voor dit effect kan zijn dat de betrouwbaarheid voor de meting van cognitieve herwaardering niet hoog genoeg was. In het huidige onderzoek werd dit construct slechts door één item gemeten.

Verder kwamen er verschillende resultaten uit de regressiemodellen voort die aantoonde dat er een modererend effect is van emotieregulatie op de relatie tussen opvoeding en affect bij adolescenten. Deze resultaten waren grotendeels in lijn met de vooropgestelde hypothesen van deze masterproef. Autonomie-ondersteuning

interacteerde onder andere met herwaardering en suppressie. De interactie tussen autonomie-ondersteuning en herwaardering vertoonde enerzijds een positieve relatie met positief affect en anderzijds een negatief verband met negatief affect. Daarnaast vertoonde de interactie tussen autonomie-ondersteuning met suppressie een positieve relatie met negatief affect. Dit wil zeggen dat het onderdrukken van emoties in een open omgeving ervoor zorgt dat adolescenten meer negatieve emoties zullen ervaren.

De resultaten met betrekking tot psychologische controle vertoonde enigszins gelijke verbanden als autonomie-ondersteuning. Zo vertoonde de interactie van psychologische controle en herwaardering een negatief verband met positief affect en een positieve relatie met negatief affect. Dit effect suggereert dat het niet gunstig is om deze emotieregulatiestrategie toe te passen in een psychologisch controlerende omgeving. Vervolgens werd er ook een interactie tussen psychologische controle en integratie gevonden, dit resulteerde in minder negatief affect. Onderzoek van Shahar et al. (2018) geeft aan dat integratieve emotieregulatie nuttig is wanneer een individu meerdere malen met dezelfde emotie inducerende situatie wordt geconfronteerd (bijv. minder emotionele opwinding door controlerende ouders). Deze bevinding strookt met onze hypothese dat integratie een bufferend effect heeft in een omgeving waarin psychologische controle gehanteerd wordt.

Beperkingen en suggesties voor toekomstig onderzoek

Deze studie had een aantal belangrijke beperkingen. In eerste instantie is de steekproefgrootte beperkt. Omwille van praktische redenen, zoals tijd- en geldgebrek, werd er beoogd om 90 tot maximum 150 deelnemers voor dit onderzoek aan te werven. Uiteindelijk namen er slechts 70 adolescenten deel. Een gevolg van het beperkte aantal deelnemers is dat de multilevel analyse niet op drie-level niveau (persoon, dag, moment) kon gebeuren.

Verder zijn er ook demografische beperkingen doordat de deelnemers voornamelijk uit Belgisch Limburg kwamen. Dit geeft mogelijk een vertekend beeld van de opvoeding en emotieregulatie waardoor de resultaten niet veralgemeend kunnen worden naar andere provincies in Vlaanderen. Een voorbeeld waarin Belgisch Limburg afwijkt van de andere provincies in Vlaanderen is het algemeen lagere opleidingsniveau (be.STAT. 2020, 1 september) wat invloed kan hebben op de opvoedingsstrategie die

ouders hanteren. Hieraan kan toekomstig onderzoek tegemoetkomen door een zowel een uitgebreidere als een meer gevarieerdere steekproef te voorzien.

Daarnaast zijn er om bepaalde constructen te meten slechts enkele items gebruikt (bijv. 1 item voor cognitieve herwaardering). Door deze constructen in vervolgonderzoek met meerdere items te meten, kan er een hogere betrouwbaarheid behaald worden. Dit is echter een complex punt, omwille van het feit dat de vragenlijsten kort dienen te zijn zodat ze niet teveel interfereren met het dagelijkse leven van de deelnemers.

Toekomstig onderzoek zou de resultaten van deze masterproef verder kunnen uitdiepen en het wederkerige verband tussen de bestudeerde variabelen onderzoeken. Griffith en Hankin (2021) hebben in hun onderzoek al aangetoond dat constructieve opvoeding (cf. autonomie-ondersteuning) en positief affect elkaar op een positieve manier beïnvloeden tijdens de adolescentie en voordelen opleveren voor zowel ouder als kind.

Een laatste suggestie voor toekomstig onderzoek is om de studie in een schoolvakantie te laten doorgaan zodat er meer interactie kan plaatsvinden tussen de ouders en de adolescenten, er minder missing data is door variabele schooluren/hobby's etc. en te bevragen wat de exacte inhoud was van de interactie tussen ouder en kind.

Theoretische en praktische implicaties

De resultaten van de huidige studie geven inzichten die op vele vlakken nuttig zijn, maar het blijft van belang om de huidige verbanden te blijven onderzoeken. De resultaten van de huidige studie stroken niet op alle vlakken met de resultaten uit voorgaande studies, maar ze bevestigen wel het belang van de interactie tussen emotieregulatie en opvoeding. De literatuur omtrent opvoeding suggereert dat het belangrijk is om er voldoende bewust van te zijn welke opvoedingsstrategie ouders het best hanteren (autonomie-ondersteuning versus psychologische controle) aangezien adolescenten dagelijks te maken krijgen met de gevolgen van deze opvoedingsstijlen. Ouders zijn zich vaak niet voldoende bewust van welke opvoedingsstrategie ze hanteren. Hiervoor kan er geopteerd worden om op school infosessies voor ouders te organiseren omtrent opvoeding en welke gevolgen dit met zich meebrengt. Gillham et al. (2006) onderzocht het effect van cognitieve-gedragsmatige interventies op school voor ouders en vond dat deze depressie en angst voorkomen in de vroege adolescentie.

Verder kan dit onderzoek uitgebreid worden naar de schoolse omgeving waarbij leerkrachten een belangrijke rol in de ontwikkeling van emotieregulatie bij adolescenten spelen aangezien zij op school veel tijd met elkaar spenderen. Hoffman et al. (2020) geven praktische toepassingen voor leerkrachten om zowel hun eigen emotieregulatie aan te scherpen als dit van hun leerlingen te ondersteunen. Het gebruik van emotieregulatie kan bijvoorbeeld rechtstreeks aangeleerd worden of geïntegreerd worden in het bestaande curriculum.

Conclusie

De doelstelling van deze masterproef was het onderzoeken van de relatie tussen opvoeding en affect en de modererende rol van emotieregulatie op dit verband. Dit werd onderzocht aan de hand van een Experience Sampling Methode waarbij de deelnemers bevraagd werden over de interactie met hun ouders. De bevindingen van de huidige studie geven in tegenstelling tot voorgaande literatuur geen directe relatie weer tussen opvoeding en affect. De verbanden tussen emotieregulatie en affect vertonen wisselende resultaten. Echter werd er in de regressiemodellen wel een moderatie effect gevonden van emotieregulatie op de relatie tussen opvoeding en affect.

De bevindingen van dit onderzoek kunnen bijdragen aan inzichten in de dagelijkse fluctuaties tussen opvoeding en emotieregulatie bij adolescenten. Praktische implicaties voor deze relatie zijn bijvoorbeeld het opstellen van infomomenten en interventies voor ouders en leerkrachten omtrent opvoeding en de gevolgen ervan. Echter zijn er slechts een beperkt aantal studies die een gelijkaardige relatie onderzochten zoals in deze studie. Nu de focus steeds meer ligt op de emotionele ervaring van adolescenten in het onderwijs, wordt de nood aan het omzetten van theorie en onderzoek naar de praktijk groter.

Referenties

- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S., & Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: a meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 30(2), 217–237. doi: 10.1016/j.cpr.2009.11.004
- Almeida, D. M., Wethington, E., & McDonald, D. A. (2001). Daily variation in paternal engagement and negative mood: implications for emotionally supportive and conflictual interactions. *Journal of Marriage and Family*, 63(2), 417–429. doi: 10.1111/j.1741-3737.2001.00417.x
- Assor, A., Roth, G., & Deci, E. L. (2004). The emotional costs of parents' conditional regard: a self-determination theory analysis. *Journal of Personality*, 72(1), 47–88. doi: 10.1111/j.0022-3506.2004.00256.x
- Aunola, K., Tolvanen, A., Viljaranta, J., & Nurmi, J. E. (2013). Psychological control in daily parent–child interactions increases children's negative emotions. *Journal of Family Psychology*, 27(3), 453–462. doi: 10.1037/a0032891
- Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: revisiting a neglected construct. *Child Development*, 67(6), 3296. doi: 10.2307/1131780
- Bartholomew, K. J., Ntoumanis, N., Ryan, R. M., Bosch, J. A., & Thogersen-Ntoumani, C. (2011). Self-determination theory and diminished functioning: the role of interpersonal control and psychological need thwarting. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(11), 1459-1473. doi: 10.1177/0146167211413125
- Baumrind, D. (1968). Authoritarian versus authoritative parental control. *Adolescence*, 3, 255-272.
- be.STAT. (2020, 1 september). statbel.
<https://bestat.statbel.fgov.be/bestat/crosstable.xhtml?datasource=70fcc32d-8e75-4eac-ae4-dfa8de785b13>
- Belsky J. (1997). Variation in Susceptibility to Environmental Influence: An Evolutionary Argument. *Psychological Inquiry*. 8(3), 182–186.
- Belsky, J. & Pluess, M., (2010). Children's differential susceptibility to effects of parenting. *Family Science*, 1(1), 14–25. doi: 10.1080/19424620903388554

- Belsky, J., & Pluess, M. (2009). Beyond diathesis stress: Differential susceptibility to environmental influences. *Psychological Bulletin*, 135(6), 885–908. doi: 10.1037/a0017376
- Benita, M., Benish-Weisman, M., Matos, L. & Torres, C. (2020). Integrative and suppressive emotion regulation differentially predict well-being through basic need satisfaction and frustration: a test of three countries. *Motivation and Emotion* 44, 67–81. doi: 10.1007/s11031-019-09781-x
- Benita, M., Benish-Weisman, M., Matos, L., & Torres, C. (2019). Integrative and suppressive emotion regulation differentially predict well-being through basic need satisfaction and frustration: a test of three countries. *Motivation and Emotion*, 44(1), 67–81. doi: 10.1007/s11031-019-09781-x
- Benita, M., Kehat, R., Zaba, R., Blumenkranz, Y., Kessler, G., Bar-Sella, A., & Tamir, M. (2019). Choosing to regulate emotions: pursuing emotion goals in autonomy-supportive and controlling contexts. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 45(12), 1666–1680. doi: 10.1177/0146167219838557
- Berenbaum, H., Raghavan, C., Le, H. N., Vernon, L., & Gomez, J. (1999). Disturbances in emotion. In D. Kahneman, E. Diener, & N. Schwarz (Eds.), *Well-being: The foundations of hedonic psychology* (pp. 267–287). New York: Russell Sage.
- Beyers, W., Goossens, L., Vansant, I., & Moors, E. (2003). A structural model of autonomy in middle and late adolescence: connectedness, separation, detachment, and agency. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(5), 351–365. doi: 10.1023/A:1024922031510
- Blanke, E. S., Brose, A., Kalokerinos, E. K., Erbas, Y., Riediger, M., & Kuppens, P. (2020). Mix it to fix it: emotion regulation variability in daily life. *Emotion*, 20(3), 473–485. doi: 10.1037/emo0000566
- Boele, S., Denissen, J., Moopen, N., & Keijsers, L. (2019). Over-time fluctuations in parenting and adolescent adaptation within families: a systematic review. *Adolescent Research Review*, 5(3), 317–339. doi: 10.1007/s40894-019-00127-9

- Bonanno, G. A., & Burton, C. L. (2013). Regulatory Flexibility. *Perspectives on Psychological Science*, 8(6), 591–612. doi: 10.1177/1745691613504116
- Bonanno, G.A., & Singer, J.L. (1990). Repressive personality style: theoretical and methodological implications for health and pathology. In J.L. Singer (Ed.), *Repression and dissociation: Implications for personality theory, psychopathology, and health* (pp. 435-470). Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Bouffard, L. (2017b). Ryan, R. M. et Deci, E. L. (2017). Self-determination theory. Basic psychological needs in motivation, development and wellness. New York, NY : Guilford Press. *Revue québécoise de psychologie*, 38(3), 231. doi: 10.7202/1041847ar
- Bradley, R. H., & Corwyn, R. F. (2007). Infant temperament, parenting, and externalizing behavior in first grade: a test of the differential susceptibility hypothesis. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 0(0), 071024003131005-??? doi: 10.1111/j.1469-7610.2007.01829.x
- Brenning, K., Soenens, B., Braet, C., & Bosmans, G. (2012). Attachment and depressive symptoms in middle childhood and early adolescence: Testing the validity of the emotion regulation model of attachment. *Personal Relationships*, 19, 445-464.
- Brenning, K., Soenens, B., Van Petegem, S., & Vansteenkiste, M. (2015). Perceived maternal autonomy support and early adolescent emotion regulation: a longitudinal study. *Social Development*, 24(3), 561–578. doi: 10.1111/sode.12107
- Brenning, K., Vansteenkiste, M., De Clercq, B., Soenens, B., & Antrop, I. (2019). The transdiagnostic role of emotion regulation and psychological need experiences in (non)clinical adolescents' internalizing and externalizing psychopathology. *Manuscript submitted for publication*.
- Broerman R. (2018) Diathesis-Stress Model. In: Zeigler-Hill V., Shackelford T. (eds) *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*. Springer, Cham. doi: 10.1007/978-3-319-28099-8_891-1

- Calkins, S. D., Smith, C. L., Gill, K. L., & Johnson, M. C. (1998). Maternal interactive style across contexts: Relations to emotional, behavioral, and physiological regulation during toddlerhood. *Social Development*, 7, 350–369.
- Carthy, T., Horesh, N., Apter, A., Edge, M. D., & Gross, J. J. (2010). Emotional reactivity and cognitive regulation in anxious children. *Behaviour Research and Therapy*, 48(5), 384–393. doi: 10.1016/j.brat.2009.12.013
- Chavez-Baldini, U., Wichers, M., Reininghaus, U., & Wigman, J. T. W. (2020). Expressive suppression in psychosis: the association with social context. *PLOS ONE*, 15(3), e0230102. doi: 10.1371/journal.pone.0230102
- Chen, Y., Li, R., & Liu, X. (2019). The relationships among parental psychological control/autonomy support, self-trouble, and internalizing problems across adolescent genders. *Scandinavian Journal of Psychology*, 60(6), 539–547. doi: 10.1111/sjop.12573
- Chirkov, V. I., & Ryan, R. M. (2001). Parent and Teacher Autonomy-Support in Russian and U.S. Adolescents. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32(5), 618–635. doi: 10.1177/0022022101032005006
- Cole, P. M., Michel, M. K., & Teti, L. O. (1994). The development of emotion regulation and dysregulation: a clinical perspective. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(2–3), 73–102. doi: 10.1111/j.1540-5834.1994.tb01278.x
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: a macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian psychological association*, 49(3), 182–185. doi: 10.1037/a0012801
- Dietvorst, E., Hiemstra, M., Hillegers, M. H., & Keijsers, L. (2018). Adolescent perceptions of parental privacy invasion and adolescent secrecy: An illustration of Simpson's paradox. *Child development*, 89(6), 2081–2090. doi: 10.1111/cdev.13002

- Edward L. Deci & Richard M. Ryan (2000) The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior, *Psychological Inquiry*, 11:4, 227-268, doi: 10.1207/S15327965PLI1104_01
- Emery, A. A., Heath, H. L., & Mills, D. J. (2016). Basic psychological need satisfaction, emotion dysregulation, and non-suicidal self-injury engagement in young adults: an application of self-determination theory. *Journal of Youth and Adolescence*, 45, 612-623. doi: 10.1007/s10964-015-0405-y
- Finkenauer, C., Engels, R. C. M. E., & Meeus, W. (2002). Keeping secrets from parents: advantages and disadvantages of secrecy in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 31(2), 123–136. doi: 10.1023/a:1014069926507
- Ford, B. Q., & Troy, A. S. (2019). Reappraisal reconsidered: a closer look at the costs of an acclaimed emotion-regulation strategy. *Current Directions in Psychological Science*, 28, 195–203. doi:10.1177/0963721419827526
- Fulgini, A., & Masten, C. L. (2010). Daily family interactions among young adults in the United States from Latin American, Filipino, East Asian, and European backgrounds. *International Journal of Behavioral Development*, 34, 491–499. doi: 10.1177/0165025409360303
- Gillham, J. E., Reivich, K. J., Freres, D. R., Lascher, M., Litzinger, S., Shatté, A., & Seligman, M. E. P. (2006). School-based prevention of depression and anxiety symptoms in early adolescence: A pilot of a parent intervention component. *School Psychology Quarterly*, 21(3), 323–348. doi: 10.1521/scpq.2006.21.3.323
- Goldin, P. R., Manber, T., Hakimi, S., Canli, T., & Gross, J. J. (2009). Neural bases of social anxiety disorder: emotional reactivity and cognitive regulation during social and physical threat. *Archives of General Psychiatry*, 66, 170–180
- Gratz, K. L., & Roemer, L. (2004). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: development, factor structure, and initial validation of the difficulties in emotion regulation scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26, 41-54.

- Griffin, A. (2017). Adolescent Neurological Development and Implications for Health and Well-Being. *Healthcare*, 5(4), 62. doi: 10.3390/healthcare5040062
- Griffith, J. M., & Hankin, B. L. (2021). Affective Benefits of Parental Engagement with Adolescent Positive Daily Life Experiences. *Journal of Youth and Adolescence*. Published. doi: 10.1007/s10964-021-01484-2
- Grolnick, W. S., Ryan, R. M., & Deci, E. L. (1991). The inner resources for school performance: Motivational mediators of children's perceptions of their parents. *Journal of Educational Psychology*, 83, 508-517. doi: 10.1037/0022-0663.83.4.508
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: an integrative review. *Review of General Psychology*, 2(3), 271–299. doi: 10.1037/1089-2680.2.3.271
- Gross, J. J. (1999). Emotion regulation: past, present, future. *Cognition & Emotion*, 13(5), 551–573. doi: 10.1080/026999399379186
- Gross, J. J. (2002). Emotion regulation: affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiology*, 39, 281–291
- Gross, J. J., & John, O. P. (2003). Individual differences in two emotion regulation processes: implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85, 348–362. doi: 10.1037/0022-3514.85.2.348.
- Haga, S. M., Kraft, P., & Corby, E. K. (2009). Emotion regulation: antecedents and well-being outcomes of cognitive reappraisal and expressive suppression in cross-cultural samples. *Journal of Happiness Studies*, 10, 271–291. doi: 10.1007/s10902-007-9080-3.
- Haines, S. J., Gleeson, J., Kuppens, P., Hollenstein, T., Ciarrochi, J., Labuschagne, I., Grace, C., & Koval, P. (2016). The wisdom to know the difference: strategy-situation fit in emotion regulation in daily life is associated with well-being. *Psychological Science*, 27(12), 1651–1659. doi: 10.1177/0956797616669086

- Hayes, J. P., Morey, R. A., Petty, C. M., Seth, S., Smoski, M. J., McCarthy, G., & LaBar, K. S. (2010). Staying Cool when Things Get Hot: Emotion Regulation Modulates Neural Mechanisms of Memory Encoding. *Frontiers in Human Neuroscience*, 4. doi: 10.3389/fnhum.2010.00230
- Hoffmann, J. D., Brackett, M. A., Bailey, C. S., & Willner, C. J. (2020). Teaching emotion regulation in schools: Translating research into practice with the RULER approach to social and emotional learning. *Emotion*, 20(1), 105–109. <https://doi.org/10.1037/emo0000649>
- Houle, I., & Philippe, F. L. (2020). Is the negative always that bad? Or how emotion regulation and integration of negative memories can positively affect well-being. *Journal of Personality*, 1–13. doi: 10.1111/jopy.12544
- Introduction to Linear Mixed Models*. (2021). Institute for Digital Research & Education Statistical Consulting. <https://stats.idre.ucla.edu/other/mult-pkg/introduction-to-linear-mixed-models/>
- James, W. (1884). What is an emotion? *Mind*, 9, 188-205.
- John, O. P., & Gross, J. J. (2007). Individual differences in emotion regulation strategies: links to global trait, dynamic, and social cognitive constructs. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp.351–372). New York: Guilford Press
- Kim, Y., Deci, E. L., & Zuckerman, M. (2002). The development of the self-regulation of withholding negative emotions questionnaire. *Educational and Psychological Measurement*, 62, 316-336.
- Kliewer, W., Fearnow, M. D., & Miller, P. A. (1996). Coping socialization in middle childhood: Tests of maternal and paternal influences. *Child Development*, 67, 2339–2357.
- Koçak, A., Mouratidis, A., Uçanok, Z., Selcuk, E., & Davies, P. T. (2020). Need satisfaction as a mediator of associations between interparental relationship dimensions and autonomy supportive parenting: a weekly diary study. *Family Process*, 1–17. doi: 10.1111/famp.12523

- König-Teshnizi, D. (2013, 25 april). *Dorothea König-Teshnizi - Emotion Regulation Inventory*. Dorothea König-Teshnizi.
(https://dk.akis.at/emotion_regulation_inventory.html)
- Lamborn, S. D., Mounts, N. S., Steinberg, L., & Dornbusch, S. M. (1991). Patterns of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development*, 62(5), 1049. doi: 10.2307/1131151
- Lang, P. J. (1979). A bio-informational theory on emotional imagery. *Psychophysiology*, 16, 495-512.
- Larson, R. W., & Brown, J. R. (2007). Emotional Development in Adolescence: What can be Learned From a High School Theater Program? *Child Development*, 78(4), 1083–1099. doi: 10.1111/j.1467-8624.2007.01054.x
- Laurenceau, J. P., & Bolger, N. (2005). Using Diary Methods to Study Marital and Family Processes. *Journal of Family Psychology*, 19(1), 86–97. doi: 10.1037/0893-3200.19.1.86
- LeDoux, J. E. (1995). Emotion: clues from the brain. *Annual Review of Psychology*, 46, 209-235.
- Liljequist, D., Elfving, B., & Skavberg Roaldsen, K. (2019). Intraclass correlation – A discussion and demonstration of basic features. *PLOS ONE*, 14(7), e0219854. doi: 10.1371/journal.pone.0219854
- Mabbe, E., Soenens, B., Vansteenkiste, M., Van der Kaap-Deeder, J., & Mouratidis, A. (2018). Day-to-day Variation in Autonomy-Supportive and Psychologically Controlling Parenting: The Role of Parents' Daily Experiences of Need Satisfaction and Need Frustration. *Parenting*, 18(2), 86–109. doi: 10.1080/15295192.2018.1444131
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: parent-child interaction. In P. H. Mussen & M. E. Hetherington (Eds.). *Handbook of child psychology. Vol. 4 Socialization, personality, and social development* (p.1-102). New York: Wiley & Sons.

- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S., & Robinson, L. R. (2007). The Role of the Family Context in the Development of Emotion Regulation. *Social Development, 16*(2), 361–388. doi: 10.1111/j.1467-9507.2007.00389.x
- Musca, S. C., Kamiejski, R., Nugier, A., Méot, A., Er-Rafiy, A., & Brauer, M. (2011). Data with Hierarchical Structure: Impact of Intraclass Correlation and Sample Size on Type-I Error. *Frontiers in Psychology, 2*. doi: 10.3389/fpsyg.2011.00074
- Nuechterlein, K. H., Dawson, M. E., Ventura, J., Gitlin, M., Subotnik, K. L., Snyder, K. S., Mintz, J., & Bartzokis, G. (1994). The vulnerability/stress model of schizophrenic relapse: a longitudinal study. *Acta Psychiatrica Scandinavica, 89*(s382), 58–64. doi: 10.1111/j.1600-0447.1994.tb05867.x
- Oatley, K., & Johnson-Laird, P. N. (1987). Towards a cognitive theory of emotions. *Cognition and Emotion, 1*, 29-50.
- Romm, K.F., Metzger, A. Parental Psychological Control and Adolescent Problem Behaviors: The Role of Depressive Symptoms. *J Child Fam Stud 27*, 2206–2216 (2018). doi: 10.1007/s10826-018-1064-x
- Roth, G., & Assor, A. (2010). Parental conditional regard as a predictor of deficiencies in young children’s capacities to respond to sad feelings. *Infant and Child Development, n/a*. doi: 10.1002/icd.676
- Roth, G., & Assor, A. (2012). The costs of parental pressure to express emotions: conditional regard and autonomy support as predictors of emotion regulation and intimacy. *Journal of Adolescence, 35*, 799-808.
- Roth, G., Assor, A., Niemiec, C. P., Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2009). The emotional and academic consequences of parental conditional regard: comparing conditional positive regard, conditional negative regard, and autonomy support as parenting practices. *Developmental Psychology, 45*(4), 1119–1142. doi: 10.1037/a0015272

- Roth, G., Benita, M., Amrani, C., Shachar, B.-H., Asoulin, H., Moed, A., Bibi, U., & Kanat-Maymon, Y. (2014). Integration of negative emotional experience versus suppression: addressing the question of adaptive functioning. *Emotion, 14*(5), 908–919. doi: 10.1037/a0037051
- Roth, G., Vansteenkiste, M., & Ryan, R. M. (2019). Integrative emotion regulation: process and development from a self-determination theory perspective. *Development and Psychopathology, 31*(3), 945–956. doi: 10.1017/s0954579419000403
- RStudio Team (2021). RStudio: Integrated Development Environment for R. RStudio, PBC, Boston, MA URL <http://www.rstudio.com/>
- Russel, S., & Bakken, R. J. (2002). Development of Autonomy in Adolescence. *NebGuide*. Published. <https://www.basicknowledge101.com/pdf/Development%20of%20Autonomy%20in%20Adolescence.pdf>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68–78. doi: 10.1037/0003-066X.55.1.68
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publications.
- Ryan, R. M., Bernstein, J. H., & Brown, K. W. (2010). Weekends, work, and wellbeing: psychological need satisfactions and day of the week effects on mood, vitality, and physical symptoms. *Journal of Social & Clinical Psychology, 29*, 95-122.
- Ryan, R. M., Deci, E. L., Grolnick, W. S., & La Guardia, J. G. (2006). The significance of autonomy and autonomy support in psychological development and psychopathology. In D. Cicchetti & D. J. Cohne (Eds.), *Developmental psychopathology* (Vol. 1, pp. 795–849). Hoboken, NJ: Wiley.
- Ryan, R. M., Huta, V., & Deci, E. L. (2006). Living well: a self-determination theory perspective on eudaimonia. *Journal of Happiness Studies, 9*, 139–170. doi: 10.1007/s10902-006-9023-4

- Schneider, B. (2006). In the moment: The benefits of the experience sampling method. In M. Pitt-Catsouphes, E. E. Kossek, & S. Sweet (Eds.), *The work and family handbook: Multi-disciplinary perspectives and approaches* (pp. 469 – 488). Mah-wah, NJ: Erlbaum
- Shahar, B-H., Kalman-Halevi, M., & Roth, G. (2018). Emotion regulation and intimacy quality: the consequences of emotional integration, emotional distancing, and suppression. *Journal of Social and Personal Relationships*. Advance online publication. doi: 10.1177/0265407518816881
- Shields, A., Cicchetti, D., & Ryan, R. M. (1994). The development of emotional and behavioral self-regulation and social competence among maltreated school-age children. *Development and Psychopathology*, 6, 57-75.
- Silva, E., Freire, T., & Faria, S. (2018). The Emotion Regulation Strategies of Adolescents and their Parents: An Experience Sampling Study. *Journal of Child and Family Studies*, 27(6), 1774–1785. doi: 10.1007/s10826-018-1015-6
- Singmann, H., & Kellen, D. (2019). An Introduction to Mixed Models for Experimental Psychology. In D. H. Spieler & E. Schumacher (Eds.), *New Methods in Cognitive Psychology* (pp. 4–31). Psychology Press.
- Smetana, J. G., Campione-Barr, N., & Daddis, C. (2004). Longitudinal development of family decision making: defining healthy behavioral autonomy for middle-class African American adolescents. *Child Development*, 75(5), 1418-1434. doi: 10.1111/j.1467-8624.2004.00749.x
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., & Sierens, E. (2009). How are parental psychological control and autonomy-support related? A cluster-analytic approach. *Journal of Marriage and Family*, 71(1), 187–202. doi: 10.1111/j.1741-3737.2008.00589.x
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Luyten, P., Duriez, B., & Goossens, L. (2005). Maladaptive perfectionistic self-representations: the mediational link between psychological control and adjustment. *Personality and Individual Differences*, 38(2), 487–498. doi: 10.1016/j.paid.2004.05.008

- Stemmler, G. (1997). Selective activation of traits: boundary conditions of the activation of anger. *Personality and Individual Differences*, 22, 213–233
- Tooby, J., & Cosmides, L. (1990). The past explains the present. *Ethology and Sociobiology*, 11(4–5), 375–424. doi: 10.1016/0162-3095(90)90017-z
- Tooley, M. D. (2015). Emotion Regulation and Vulnerability to Depression: A Longitudinal Test of the Diathesis-Stress Model. *Victoria University of Wellington*. Published.
<http://researcharchive.vuw.ac.nz/bitstream/handle/10063/4771/thesis.pdf?sequence=1>
- Van den Broeck, A., Ferris, D. L., Chang, C. H., & Rosen, C. C. (2016). Review of Self-Determination Theory's Basic Psychological Needs at Work. *Journal of Management*, 42(5), 1195-1229. doi: 10.1177/0149206316632058.
- Van der Kaap-Deeder, J., Mabbe, E., Dieleman, L., Brenning, K., Vansteenkiste, M., & Soenens, B. (2019). De ene dag is de andere niet: een dynamische kijk op autonomieondersteunend opvoeden. *Kind en adolescent*, 40(1), 89–93. doi: 10.1007/s12453-019-00201-y
- Van der Kaap-Deeder, J., Vansteenkiste, M., Soenens, B., & Mabbe, E. (2017). Children's daily wellbeing: the role of mothers', teachers', and siblings' autonomy support and psychological control. *Developmental Psychology*, 53(2), 237-251. doi: 10.1037/dev0000218
- Van Petegem, S., Brenning, K., Baudat, S., Beyers, W., & Zimmer-Gembeck, M. J. (2018). Intimacy development in late adolescence: longitudinal associations with perceived parental autonomy support and adolescents' self-worth. *Journal of Adolescence*, 65, 111-122. doi: 10.1016/j.adolescence.2018.03.008
- Van Petegem, S., Vansteenkiste, M. & Beyers, W. (2013). The jingle–jangle fallacy in adolescent autonomy in the family: in search of an underlying structure. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(7), 994–1014. doi: 10.1007/s10964-012-9847-7

- Van Roekel, E., Keijsers, L., & Chung, J. M. (2019). A review of current ambulatory assessment studies in adolescent samples and practical recommendations. *Journal of Research on Adolescence*, 29(3), 560–577. doi: 10.1111/jora.12471
- Vansteenkiste, M., & Ryan, R. M. (2013). Basic psychological need satisfaction and need frustration as a unifying principle. *Journal of Psychotherapy Integration*, 23(3), 263-280. doi: 10.1037/a0032359
- Vansteenkiste, M., Sierens, E., Soenens, B., & Lens, W. (2007). *Willen, moeten en structuur in de klas: over het stimuleren van een optimaal leerproces*. In: Begeleid zelfstandig leren, aflevering 16, februari 2007, p.37-58.
- Vansteenkiste, M., & Soenens, B. (2015). *Vitamines voor groei: ontwikkeling voeden vanuit de Zelf-Determinatie Theorie*. Leuven: Acco.
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), 1063–1070. doi: 10.1037/0022-3514.54.6.1063
- Wintre, M. G., & Yaffe, M. (1991). Perception of Parents Scale: Development and Validation. *Biennial Meeting of the Society for Research in Child Development*, 1–17. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED343672.pdf>
- Zubin, J., & Spring, B. (1977). Vulnerability: A new view of schizophrenia. *Journal of Abnormal Psychology*, 86(2), 103–126. doi: 10.1037/0021-843X.86.2.103

Bijlagen

Bijlage 1 – informatiebrief jongere

VAKGROEP ONTWIKKELINGS-,
PERSOONLIJKHEIDS- EN SOCIALE PSYCHOLOGIE

Onderzoek: Masterproef

De Relatie tussen Opvoeding en Aanpassing bij Tieners

Informatie voor jongeren

Beste jongere,

Dit onderzoek wil inzicht krijgen in alledaagse processen tussen jongeren en hun ouders en hoe dit van invloed is op de ontwikkeling van de jongeren. De relatie tussen jongeren en hun ouders is in meerdere opzichten een unieke relatie voor zowel jongeren als de ouders. Op sommige momenten verloopt deze relatie soepel, terwijl je op andere momenten juist tegen problemen aanloopt. Tot op heden is het nog niet duidelijk hoe deze alledaagse processen er uit zien en wat voor invloed dit heeft op de jongeren. Het doel van ons onderzoeksproject is om ouders op eenvoudige, maar wetenschappelijk onderbouwde wijze te kunnen gaan voorzien van tips en tricks over de omgang met hun kinderen tijdens de pubertijd.

Om alledaagse processen te onderzoeken gaan we gebruik maken van een **smartphone app**, waarmee jongeren meerdere malen per dag een korte **vragenlijst** kunnen invullen. Deze vragenlijst bevat vragen over bijvoorbeeld humeur en gedrag van ouders. Op basis hiervan kan onderzoek gedaan worden naar patronen binnen gezinnen, wat zal resulteren in een masterproef, wetenschappelijke publicaties, maar ook in opvoedadvies voor ouders met jongeren.

In deze brief wordt uitgelegd wat het betekent om aan dit onderzoek mee te doen. Lees de informatie dus goed door en neem rustig de tijd om erover na te denken. Ben je jonger dan 16 jaar, dan moeten jijzelf en jouw ouders hiervoor toestemming geven. Ben je 16 jaar of ouder, dan moet alleen jijzelf toestemming geven. Meedoen met dit onderzoek is vrijwillig en je kunt je altijd bedenken om toch te stoppen, ook tijdens het

onderzoek. Dit onderzoek is goedgekeurd door de ethische commissie van de Universiteit Gent. Bij vragen of opmerkingen kan je altijd contact opnemen met één van de onderzoekers.

Wie ben ik?

Ik ben Isabel Truyen en ik zit momenteel in mijn 1ste master klinische psychologie aan de Universiteit Gent. Hiervoor ben ik bezig met mijn masterproef die gaat over de relatie tussen opvoeding door ouders en de aanpassing bij jongeren.

Om dit tot een goed einde te brengen, heb ik jullie hulp nodig.

Doelgroep

Nu volgen enkele punten die belangrijk zijn om mee te kunnen doen aan het onderzoek:

- Je bent tussen de 12 en 18 jaar oud, op het moment dat het onderzoek start (3 februari)
- Met je smartphone heb je regelmatig (minstens één keer per dag) verbinding met internet, zodat je de vragenlijst kan ontvangen
- Je bent op dit moment niet gediagnostiseerd met een psychiatrische stoornis, ontwikkelingsstoornis en/of alcohol- of drugsverslaving en je hebt geen ernstige hoor- en/of zichtproblemen (bril/contactlenzen is geen probleem)

Wat moet je doen?

Het onderzoek duurt **1 week** en bestaat uit het invullen van verschillende korte vragenlijsten **vijf**

(doordeweeks) of zes (in het weekend) keer gedurende de dag. Deze vragen gaan bijvoorbeeld over waar je bent, met wie je bent en hoe je je voelt. De vragenlijst zal 's ochtends, 's middags en 's avonds worden opgeroepen en het invullen zal ongeveer 2 tot 4 minuten duren. Let op: tijdens de lessen zal je niet gevraagd worden om deze korte vragenlijsten in te vullen om zo de **lessen niet te verstoren**. Hiervoor vragen we je om de **Ethica** app te installeren op je smartphone (onderaan deze brief vind je meer informatie hierover).

Naast de korte vragenlijstjes op je smartphone vul je ook **twee vragenlijsten** in via het internet. Deze vragenlijsten zijn het langst en zullen in totaal ongeveer een half uur tot een uur in beslag nemen. Deze vragenlijsten bevatten vragen over bijvoorbeeld de kwaliteit van jouw relatie met je ouders en probleemgedrag. Nadat je het toestemmingsformulier hebt ingevuld (en je ouder dit ook deed, indien je jonger bent dan 16 jaar), zal je via e-mail een link ontvangen voor de eerste vragenlijst via het internet. Na afronding van de korte vragenlijstjes gedurende één week, ontvang je voor een tweede keer via e-mail een link naar de tweede vragenlijst via het internet.

Als je meedoet, kan je na afloop van het onderzoek te zien krijgen hoe jouw humeur is geweest in de afgelopen week. Ook krijg je **€5 wanneer je de twee langere vragenlijsten hebt ingevuld en €5** (dus maximaal 10 euro voor je volledige deelname) wanneer je minstens 75% van alle korte dagelijkse vragenlijstjes hebt ingevuld.

Dus, nog even kort **samengevat**:

STAP 1: Installeer de Ethica app (zie onderaan deze brief)

STAP 2: Vul via deze link het **toestemmingsformulier** in:

https://ghentpmwop.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_cYknuWQUFjIQMFD (let op: hier word je ook gevraagd naar je **Ethica ID**, dus het beste installeer je eerst de Ethica app)

STAP 3: Ben je jonger dan 16 jaar en wil je meedoen, dan vragen we ook aan je **ouder** om een toestemmingsformulier in te vullen. Zie hier de link (staat ook vermeld in de informatiebrief voor ouders):

https://ghentpmwop.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_8HzNI2pubQ5S43H

STAP 4: Nadat wij hebben gezien dat jij (en jouw ouder) het toestemmingsformulier hebt (/hebben) ingevuld, ontvang je via e-mail een **informatiebundel**. In deze bundel vind je informatie over de rest van de studie, bijv. welke vragen je kan verwachten en hoe je deze kan beantwoorden

STAP 5: Vul de **eerste online vragenlijst** in (hiervoor krijg je later een uitnodiging via e-mail)

STAP 6: Op maandag 3 februari starten we met de **dagelijkse korte vragenlijsten**

STAP 7: Vul de **tweede online vragenlijst** in (hiervoor krijg je later een uitnodiging via e-mail)

STAP 8: Je ontvangt, afhankelijk van je deelname, een **betaling**

STAP 9: Je ontvang, indien gewenst, een **humeurprofiel**

Hoe beschermen we jouw gegevens?

Jouw gegevens blijven privé. Als jij de vragenlijst hebt ingevuld, komen de antwoorden terecht in een groot databestand dat we bewaren op een server van de Universiteit Gent en de Universiteit van Tilburg (waarmee dit onderzoek samen wordt uitgevoerd). Jouw naam staat hier niet in, omdat jouw antwoorden gekoppeld zijn aan een uniek nummer.

Als je de toestemmingsverklaring ondertekent, geef je toestemming voor het verzamelen, bewaren en inzien van jouw gegevens. Alleen mensen van het onderzoeksteam kunnen jouw gegevens inzien. Zij houden je gegevens geheim.

Wat doen we met jouw gegevens?

De resultaten zullen gerapporteerd worden in de masterproef van Isabel, waarbij ze de relatie tussen opvoeding en het omgaan met emoties wil gaan onderzoeken. Daarnaast zullen we ook wetenschappelijke artikels schrijven m.b.t. deze resultaten, om zo bij te dragen aan meer kennis over hoe ouders omgaan met hun adolescent en wat voor invloed dit heeft op het functioneren van de adolescent. Tenslotte willen we de resultaten ook gebruiken om ouders en professionals beter te kunnen inlichten over het verbeteren van de ouder-adolescent relatie.

Als het onderzoek is afgelopen, worden jouw onderzoeksgegevens minimaal 10 jaar bewaard. Misschien kunnen we ze later gebruiken voor onderzoek naar een soortgelijk onderwerp. Als je dat niet wilt, kun je dit aangeven op het toestemmingsformulier dat je tekent als je aan het onderzoek mee gaat doen.

Wie zijn de onderzoekers?

We werken met een team onderzoekers van de Universiteit Gent. De coördinator van het onderzoek is Dr. Jolene van der Kaap-Deeder en Isabel Truyen is de masterproefonderzoeker.

Als je vragen aan ons hebt of een klacht wilt doorgeven, dan kun je contact opnemen met Jolene van der Kaap-Deeder (T: 09 264 64 26, E: Jolene.Deeder@UGent.be) of Isabel Truyen (T: 0491 06 77 83, E: Isabel.Truyen@UGent.be).

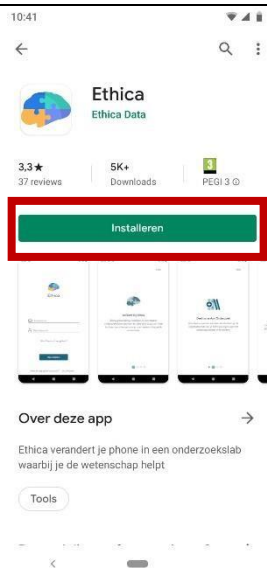
Met vriendelijke groet,

Dr. Jolene van der Kaap-Deeder

Isabel Truyen

HET INSTALLEREN VAN DE ETHICA APP

Stap 1: Installeer de Ethica app en plaats de app op je homepagina

Stap 2: Maak een account

10:42

Ethica
Welkom bij Ethica

Al lid?
INLOGGEN

Heb je nog geen account?
INSCHRIJVEN

Ethica

Jouw naam

Emailadres

Wachtwoord

Bevestig Wachtwoord

INSCHRIJVEN

Al lid? Inloggen

Stap 3: Bij het invullen van de toestemmingsverklaring en de langere vragenlijsten, word je ook gevraagd om je GebruikersID van de Ethica app te noteren. Die vind je onderaan bij instellingen.

10:44

< Instellingen

Anne
a.l.buelow@uvv.nl

DEELNAME SY. PAUZEREN

+ Doe mee met studie

Mijn Studies >

Taal >

Meldingen >

Gegevens uploaden >

Uitloggen

GebruikersID: 12541
Ethica versie: 1.45

Bijlage 2 – informatiebrief ouders

Onderzoek: Masterproef

De Relatie tussen Opvoeding en Aanpassing bij Tieners

Informatie voor ouders

Beste ouder,

Dit onderzoek wil inzicht krijgen in alledaagse processen tussen kinderen en hun ouders tijdens de tienertijd en hoe dit van invloed kan zijn op de ontwikkeling van kinderen. De ouder-kind relatie is in meerdere opzichten een unieke relatie tijdens de tienertijd voor zowel de kinderen als ouders. Op sommige momenten verloopt deze relatie soepel, terwijl er op andere momenten wat problemen zijn. Tot op heden is het nog niet duidelijk hoe deze alledaagse gezinsprocessen er uit zien en wat de invloed hiervan is en daarom gaan wij hier onderzoek naar doen. Het doel van ons onderzoeksproject is om ouders op eenvoudige, maar wetenschappelijk onderbouwde wijze te kunnen gaan voorzien van tips en tricks over de omgang met hun kinderen tijdens de tienertijd.

Om alledaagse gezinsprocessen te onderzoeken gaan we gebruik maken van een **smartphone app**, waarmee kinderen meerdere malen per dag een korte vragenlijst kunnen invullen over onder andere hun humeur en de interactie die tussen ouder en kind heeft plaatsgevonden. Op basis hiervan kan onderzoek gedaan worden naar gedragspatronen binnen gezinnen, wat zal resulteren in een masterproef, wetenschappelijke publicaties, maar ook in opvoedadvies voor ouders.

In deze brief wordt verder uitgelegd wat het betekent om aan dit onderzoek mee te doen. Lees de informatie goed door en neem rustig de tijd om erover na te denken. Als uw kind jonger is dan 16 jaar, dan moet ook u toestemming geven voor deelname aan deze studie. Als uw kind 16 jaar of ouder is dan is er enkel toestemming van het kind nodig. Meedoen met dit onderzoek is vrijwillig. U kunt u altijd bedenken en toch stoppen, ook tijdens het onderzoek. Dit onderzoek is goedgekeurd door de ethische commissie van de

Universiteit Gent. Bij vragen of opmerkingen mag u altijd contact opnemen met één van de onderzoekers.

Wie ben ik?

Ik ben Isabel Truyen en ik zit momenteel in mijn 1ste master klinische psychologie aan de Universiteit Gent. Hiervoor ben ik bezig met mijn masterproef die gaat over de relatie tussen opvoeding door ouders en de aanpassing bij jongeren.

Om dit tot een goed einde te brengen, heb ik jullie hulp nodig.

Doelgroep

Nu volgen enkele punten die belangrijk zijn om mee te kunnen doen aan het onderzoek:

- Uw kind is tussen de 12 en 18 jaar oud op het moment dat het onderzoek start
- Uw kind heeft regelmatig (minstens één keer per dag) verbinding met internet, zodat hij/zij de vragenlijsten kan ontvangen
- Uw kind is momenteel niet gediagnostiseerd met een psychiatrische stoornis, ontwikkelingsstoornis en/of alcohol- of drugsverslaving en heeft geen ernstige hoor- en/of zichtproblemen (bril/contactlezen is geen probleem)

Wat moet ik doen?

U hoeft alleen de **toestemmingsverklaring** in te vullen. Deze kunt u hier vinden:

https://ghentpmwop.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_8HzNI2pubQ5S43H

Uw kind krijgt **1 week** meerdere malen per dag korte vragenlijsten die via de app worden opgeroepen. Deze vragen gaan bijvoorbeeld over waar uw kind is, met wie hij/zij is en hoe hij/zij zich voelt. Let op: tijdens de lessen zal uw kind niet gevraagd worden om deze korte vragenlijsten in te vullen om zo de lessen en het leren van uw kind niet te verstoren. Daarnaast vragen wij aan uw kind om aan het begin en aan het einde van het onderzoek een langere vragenlijst in te vullen, waarin wij vragen stellen over bijvoorbeeld probleemgedrag, depressieve gevoelens en kwaliteit van de ouder-kind relatie.

De kinderen kunnen in totaal 10 euro krijgen voor een volledige deelname: 5 euro wanneer ze de langere vragenlijsten voltooien en 5 euro wanneer ze minimaal 75% van de korte dagelijkse vragenlijstjes hebben ingevuld.

Hoe beschermen we de gegevens van uw kind?

Uw gegevens en die van uw kind blijven privé. De vragenlijsten van uw kinderen komen terecht in een groot databestand dat we bewaren op een server van de Universiteit Gent en de Universiteit van Tilburg (waarmee dit onderzoek samen wordt uitgevoerd). Uw namen staan hier niet in, omdat de antwoorden op de vragenlijsten een nummer krijgen.

Als u de toestemmingsverklaring ondertekent, geeft u toestemming voor het verzamelen, bewaren en inzien van uw persoonsgegevens. Alleen mensen van het onderzoeksteam kunnen uw gegevens inzien. Zij houden deze gegevens geheim.

Wat doen we met de gegevens van uw kind?

De resultaten zullen gerapporteerd worden in de masterproef van Isabel, waarbij ze de relatie tussen opvoeding en het omgaan met emoties wil gaan onderzoeken. Daarnaast zullen we ook wetenschappelijke artikels schrijven m.b.t. deze resultaten, om zo bij te dragen aan meer kennis over hoe ouders omgaan met hun adolescent en wat voor invloed dit heeft op het functioneren van de adolescent. Tenslotte willen we de resultaten ook gebruiken om ouders en professionals beter te kunnen inlichten over het verbeteren van de ouder-adolescent relatie.

Als het onderzoek is afgelopen worden uw onderzoeksgegevens minimaal 10 jaar bewaard. Misschien kunnen we ze later gebruiken voor onderzoek naar een soortgelijk onderwerp. Als u dat niet wilt, kunt u dit aangeven op het toestemmingsformulier dat u tekent als u aan het onderzoek mee gaat doen.

Wie zijn de onderzoekers?

We werken met een team onderzoekers van de Universiteit Gent. De coördinator van het onderzoek is Dr. Jolene van der Kaap-Deeder en Isabel Truyen is de masterproefonderzoeker.

Als je vragen aan ons hebt of een klacht wilt doorgeven, dan kun je contact opnemen met Jolene van der Kaap-Deeder (T: 09 264 64 26, E: Jolene.Deeder@UGent.be) of Isabel Truyen (T: 0491 06 77 83, E: Isabel.Truyen@UGent.be).

Met vriendelijke groet,

Dr. Jolene van der Kaap-Deeder

Isabel Truyen

Bijlage 3 – informatiebundel jongeren (13-18 jaar)

FACULTEIT PSYCHOLOGIE EN
PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

VAKGROEP ONTWIKKELINGS-,
PERSOONLIJKHEIDS- EN SOCIALE PSYCHOLOGIE

Onderzoek: Masterproef

De Relatie tussen Opvoeding en Aanpassing bij Tieners

Informatiebundel voor jongeren

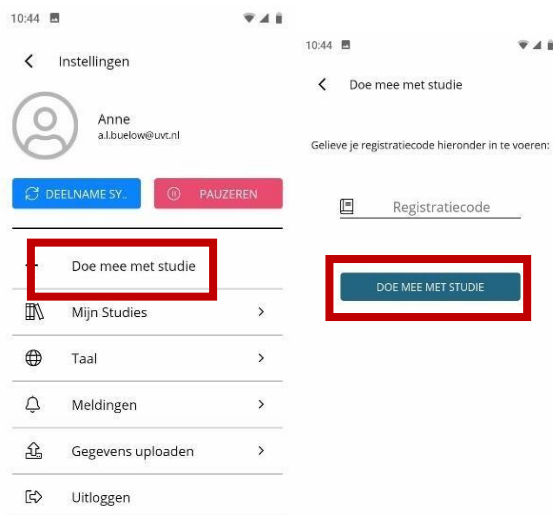
Beste jongere,

Eerst en vooral bedankt voor het invullen van de toestemmingsverklaring en het invullen van de eerste vragenlijst! Hieronder vind je nog een kort overzicht van de details over het onderzoek. Het onderzoek waaraan je meedoet wil inzicht krijgen in de alledaagse processen tussen jongeren en hun ouders en hoe dit van invloed is op de ontwikkeling van de jongeren.

belangrijk

Ze er belangrijk: De registratiecode die jullie nodig hebben is **991**.

belangrijk

Om deze processen te onderzoeken gebruiken we de Ethica -app. Zie hier links hoe je je kan aanmelden voor deze studie. De registratiecode is **991**.

Als je meedoet, kan je na afloop van het onderzoek te zien krijgen hoe jouw humeur is geweest in de afgelopen week. Ook krijg je **€5 wanneer je de twee langere vragenlijsten hebt ingevuld en €5** (dus maximaal **10 euro** voor je volledige deelname) wanneer je minstens 75% van alle korte dagelijkse vragenlijstjes hebt ingevuld.

Probeer dus zoveel mogelijk dagelijkse vragenlijstjes in te vullen!

Wat moet je doen?

Het onderzoek zal starten op 3 februari en duurt 1 week. Gedurende deze week zal je verschillende korte vragenlijsten toegestuurd krijgen en dit **vijf (doordeweeks) of zes (in het weekend) keer gedurende de dag (maar niet tijdens de lesuren)**. Het invullen zal ongeveer 2 tot 4 minuten duren. Het is de bedoeling dat je de vragenlijstjes **eerlijk en zo snel mogelijk beantwoordt**. Na de oproep heb je **maximaal 30 minuten** de tijd om het in te vullen.

Het is belangrijk om het geluid en de trilstand van je gsm te hebben aanstaan!

Let ook goed op wat er precies in de vraag staat. Soms staat er dat je de vraag moet invullen m.b.t. **het laatste uur** (bijv., hoe je je voelde tijdens het laatste uur). Wanneer je gevraagd wordt over wat je aan het doen bent, gaat het over wat je **net voordat je de vragenlijst kreeg aan het doen was** (je moet hierbij dus niet invullen dat je de vragenlijst aan het invullen bent). Na afloop van het onderzoek zal je nog een **langere vragenlijst** moeten invullen. Deze zal ongeveer **10-25 minuten** duren.

Dan nog een paar dingen die belangrijk zijn om te weten

Kan ik ook een "0" aangeven bij de vragen?

Ja, bij dit soort vragen kan je een 0 aangeven. Als je 0 wilt invullen moet je wel even **heen en weer bewegen** met het schuifje. Als het schuifje niet is bewogen krijg je het bericht dat je niet alle vragen hebt beantwoord.

The image shows a blue rectangular interface for a survey question. At the top, it says 'Ik voel mij nu blij'. Below this is a horizontal slider with a white dot at the left end. In the center of the slider is the number '0'. At the bottom left of the slider is the text 'Helemaal niet' and at the bottom right is 'Heel erg'.

Wat moet ik doen als er technische problemen zijn? Bijvoorbeeld wanneer ik een error krijg.

Technische problemen kan je zo snel mogelijk melden bij ons onderzoeksteam. Je mag een email sturen naar Jolene.Deeder@UGent.be, bellen naar 09 264 64 26, of whatsappen naar 0488 912158.

Wat betekenen deze vragen?

Vraag: “Heb je de oorzaak van waarom je negatieve gevoelens ervaart op een andere manier proberen te bekijken?”

Indien dit voor jou zo was betekent dit dat je vanuit een ander daglicht naar je negatieve gevoelens keek. Stel je voelt je verdrietig omdat je een slechte toets had, kun je dit anders proberen te zien door dit te zien als belangrijke informatie om het de volgende keer beter te doen.

Vraag: “Was het moeilijk je negatieve gevoelens te controleren?”

Indien dit voor jou zo was betekent dit dat je het moeilijk vond om je negatieve gevoelens in de hand te houden en je je overweldigd voelde door je gevoelens. Je had misschien een huilbui of een woede-uitbarsting terwijl je dit niet wilde.

Vraag: “Heb je gemerkt hoe je negatieve gevoelens je gedachten en gedrag veranderden?”

Indien dit voor jou zo was betekent dit dat je wist dat hoe je je voelt ook een invloed had op hoe je je gedraagt of op wat je dacht. Bijvoorbeeld, je voelde je boos en je merkte op dat dit ervoor zorgde dat je niet zo vriendelijk was tegen de mensen om je heen.

Wat bedoelen jullie met de vraag of ik mijn ouders gezien en gesproken heb?

Hiermee bedoelen we of jij en je ouder face-to-face met elkaar gepraat hebben (mondeling gesprekken). Dit kan zijn dat jullie een gesprek hebben gevoerd, maar dit kan ook zijn wanneer je ouder iets tegen jou heeft gezegd waarop jij niet hebt gereageerd. Bijvoorbeeld wanneer je moeder zegt dat je de afwas moet doen en jij loopt daarna weg.

Zijn mijn gegevens veilig?

Al jouw gegevens blijven privé. Als jij de vragenlijst hebt ingevuld komen de antwoorden terecht in een groot databestand dat we bewaren op een server van de Universiteit Gent. Jouw naam staat hier niet in, omdat jouw antwoorden gekoppeld zijn aan een uniek nummer. Je school en ouders krijgen je antwoorden niet te zien.

Wat is een humeurprofiel precies?

Aan het einde van het onderzoek kan je een humeurprofiel krijgen. Op het profiel kan je zien hoe je je voelde tijdens de onderzoeksperiode.

Omdat ik nu elke dag vragen moet invullen over mijn dagelijkse leven merk ik dat het eigenlijk niet zo goed met me gaat. Kan ik hierover met iemand praten?

Ja, dat kan. Awel is elke dag bereikbaar. Awel kan je elke dag telefonisch bereiken tussen 16u00 en 22u00 en dit is volledig gratis. Het nummer van Awel is 102. Op de website van Awel kan je anoniem chatten met volwassen vrijwilligers of met leeftijdsgenoten tussen 18u00 en 22u00.

Wie zijn de onderzoekers?

Als je vragen aan ons hebt of een klacht wilt doorgeven, dan kun je contact opnemen met Jolene van der Kaap-Deeder (T: 09 264 64 26, E: Jolene.Deeder@UGent.be) of Isabel Truyen (T: 0491 06 77 83, E: Isabel.Truyen@UGent.be).

Met vriendelijke groet,

Dr. Jolene van der Kaap-Deeder

Isabel Truyen

Bijlage 4 – overzicht gebruikte items data-analyse

Opvoeding

Autonomie-ondersteuning
<ol style="list-style-type: none">1. Mijn ouder hield rekening met hoe ik over dingen dacht.2. Ik kon helemaal zijn wie ik echt ben.3. Ik kreeg de ruimte om mijn mening te zeggen.4. Ik kon mijn gevoelens bij mijn ouder kwijt kon.
Psychologische controle
<ol style="list-style-type: none">1. Mijn ouder dwong mij op een bepaalde manier te denken, voelen, of gedragen.2. Mijn ouder onderbrak mij.3. Ik moest van alles.4. Mijn ouder bepaalde alles.

Emotieregulatie

Cognitieve herwaardering
Heb je de oorzaak van waarom je negatieve gevoelens ervaart op een andere manier proberen te bekijken?
Dysregulatie
Was het moeilijk je negatieve gevoelens te controleren?
Suppressie
<ol style="list-style-type: none">1. Heb je je negatieve gevoelens probeert te verbergen? (expressieve suppressie)2. Heb je je negatieve gevoelens genegeerd? (experientiële suppressie)
Integratie
<ol style="list-style-type: none">1. Heb je gemerkt hoe je negatieve gevoelens je gedachten en gedrag veranderden? (mindful observatie)2. Heb je gedacht dat je negatieve gevoelens slecht waren? (niet-veroordelende acceptatie)3. Probeerde je te begrijpen waarom je negatieve gevoelens voelde? (intentionele exploratie)

Positief en negatief affect

Positief affect
1. Blij 2. Gelukkig
Negatief affect
1. Boos 2. Bang 3. Verdrietig